

Państwowy Instytut Naukowy
Instytut Śląski w Opolu
w 2015 roku

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

Opole 2016

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU
W 2015 ROKU

**Sprawozdanie z działalności
i plan pracy na rok 2016**

Opole 2016

Redakcja: Bernard Linek

Opracowanie
redakcyjne

i korekta: Monika Rosenbaum

Skład: Piotr Solga

ISBN 978-83-7126-324-8

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

www.instytutslaski.com

ul. Piastowska 17, 45-081 Opole

tel. +48 533336306 sekretariat@instytutslaski.com

Nakład: 100 egz. 3,1 ark. wyd.; 4,1 ark. druk.

Spis treści

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W 2015 ROKU (<i>Katarzyna Widera</i>).....	5
2. SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ RADY NAUKOWEJ W 2015 ROKU (<i>Piotr Pałys</i>)	8
3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W 2015 ROKU I ZADANIA BADAWCZE NA ROK 2016 (<i>Bernard Linek</i>).....	11
4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH W 2015 ROKU (<i>Michał Lis</i>)	27
5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH W 2015 ROKU (<i>Brygida Solga</i>).....	34
6. SPRAWOZDANIE Z PRACY BIBLIOTEKI W ROKU 2015 (<i>Ewa Golec</i>)....	38
7. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA W 2015 ROKU (<i>Robert Wieczorek</i>).....	41
8. SPRZEDAŻ PUBLIKACJI W 2015 ROKU (<i>Magdalena Moj</i>).....	43
9. PROMOCJA I OBSŁUGA MULTIMEDIALNA W 2015 ROKU (<i>Piotr Solga</i>).....	45
10. DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA INSTYTUT ŚLĄSKI W 2015 ROKU (<i>Brygida Solga</i>)	47
11. BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W ROKU 2015 (ORAZ UZUPEŁNIENIA Z LAT POPRZEDNICH) (<i>Ewa Golec</i>).....	50

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W 2015 ROKU

1.1. Rada Naukowa

Kadencja 2012–2016

Przewodniczący: prof. dr hab. Krystian Heffner (od 25.03.2015 r.)

Zastępcy Przewodniczącego: prof. dr hab. Michał Lis, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO

Członkowie: dr Monika Choroś, mgr Leokadia Drożdż, prof. dr hab. Krzysztof Frysztacki, prof. dr hab. Andrzej Hanich, mgr Łucja Jarczak (do 28.02.2015 r.), prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz, prof. dr hab. Wojciech Kunicki, dr Bernard Linek, mgr Magdalena Moj (od 6.05.2015 r.), prof. dr hab. Jerzy Sierociuk, dr Brygida Solga, dr Józef Szymeczek, prof. dr hab. Bogusław Wyderka

1.2. Dyrekcja

Dyrektor

dr inż. Katarzyna Widera

Zastępca dyrektora ds. naukowych (p.o.)

dr Bernard Linek

Pełnomocnicy dyrektora:

ds. sprzedaży i kolportażu

mgr Magdalena Moj

ds. promocji i obsługi medialnej

mgr Piotr Solga

ds. wydawniczych

mgr Robert Wieczorek (do 30.06.2015 r.)

1.3. Pracownicy jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych

ZAKŁAD BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH

Kierownik zakładu: prof. dr hab. Michał Lis.

Samodzielni pracownicy naukowci:

prof. dr hab. Andrzej Hanich,

dr hab. Piotr Pałys, prof. PIN – IŚ,

dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN – IŚ,

prof. dr hab. Bogusław Wyderka.

Pozostali pracownicy naukowci:

dr Monika Choroś,

dr Ewa Dawidejt-Drobek,

dr Marek Mazurkiewicz,
dr Marzena Muszyńska,
dr Bernard Linek,
mgr Leokadia Drożdż,
mgr Agata Haas (od 1.05.2015 r.),
mgr Łucja Jarczak (do 28.02.2015 r.),
mgr Anna Jedynak (do 30.06.2015 r.).

ZAKŁAD BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH

Kierownik zakładu: dr Brygida Solga.

Samodzielni pracownicy naukowci:

prof. dr hab. Robert Rauziński,
dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. PIN – IS.

Pozostali pracownicy naukowci:

dr Danuta Berlińska (od 1.10.2015 r.),
dr Joanna Dybowska,
dr inż. Katarzyna Widera,
mgr Magdalena Moj,
mgr Piotr Solga,
mgr Robert Wieczorek.

BIBLIOTEKA

mgr Ewa Golec.

DZIAŁ KSIĘGOWOŚCI

Główna księgową: mgr Krystyna Ogórkis,
Pracownik: Krystyna Klimek.

DZIAŁ ADMINISTRACJI I OBSŁUGI

Pracownicy:

Aldona Czyżewska: prowadzenie sekretariatu (do 31.10.2015 r.),
Barbara Tomaszek: pracownik kadrowo-administracyjny,
Czesław Bartkowiak: pracownik gospodarczo-administracyjny.

DZIAŁ PRAWNY

dr Małgorzata Magdziarczyk: radca prawny.

SPRAWY BHP

mgr Roman Raba.

ARCHIWUM ZAKŁADOWE

mgr Barbara Tomaszek.

1.4. Stan i struktura zatrudnienia

Tabela 1

Stan zatrudnienia w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2012–2015

Kategoria pracowników	Lata			
	2015	2014	2013	2012
Naukowi	19	18	21	21
Badawczo-techniczni	2	3	2	3
Biblioteka	1	1	2	2
Księgowość	2	2	2	2
Administracja i obsługa	2	3	3	3
Razem	26	27	30	31

Stan na 31.12.2015 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych.

Tabela 2

Pracownicy naukowi w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2012–2015

Stanowisko	2015	2014	2013	2012
Profesorowie:	7	6	7	10
z tytułem naukowym profesora	4	4	4	4
doktorzy habilitowani	3	2	3	6
Adiunkci:	9	7	8	6
doktorzy habilitowani	-	-	-	-
doktorzy	9	7	8	6
Asystenci:	3	5	6	5
doktorzy	-	-	-	-
magistry	3	5	6	5
Razem	19	18	21	21

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych według stanu na 31.12.2015 r. W wykazie uwzględniono osoby przebywające na urloпах bezpłatnych w roku 2012.

Katarzyna Widera

2. SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ RADY NAUKOWEJ W 2015 ROKU

W roku 2015 Rada Naukowa PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu zbierała się czterokrotnie, każdorazowo przy frekwencji umożliwiającej podejmowanie prawomocnych decyzji. Poszczególne posiedzenia odbyły się 25 marca, 24 czerwca, 23 września oraz 16 grudnia.

Posiedzenie w dniu 25 marca prowadziła zastępca przewodniczącego Rady Naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO. W pierwszej części uroczystie ogłoszono wyniki Konkursu o Nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzyńków, do którego zgłoszono 14 prac. Nagrodę główną przyznano mgr. Marcinowi Wądołowskiemu (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie) za pracę pt. „Muzeum Śląskie w Katowicach. Między tradycją, współczesnością i przyszłością”. Promotorem nagrodzonej pracy jest dr hab. Jacek Dębicki, prof. AGH. Wyróżnienie otrzymali mgr Aleksandra Kwiecińska (Uniwersytet Opolski) za pracę napisaną pod kierunkiem dr hab. Teresy Smolińskiej, prof. UO, pt. „Obrzędowy strój weselny w procesie przemian”, oraz mgr Kamil Bembnista (Freie Universität Berlin), autor pracy „Transnationale Europastadt? Eine qualitative Studie in der Doppelstadt Görlitz/Zgorzelec” [Transnarodowe miasto europejskie? Studium jakościowe podwójnego miasta Görlitz/Zgorzelec]. Ostatnia praca została przygotowana pod kierunkiem prof. dr. Jochena Roose.

W tej części posiedzenia wzięli udział wicemarszałek województwa opolskiego Tomasz Kostuś oraz przewodniczący Kapituły Nagrody im. Jana i Wojciecha Wawrzyńków Tadeusz Kania, którzy obok nagrody i gratulacji przekazali nagrodzonym uroczyste listy gratulacyjne od marszałka województwa opolskiego.

Po wznowieniu obrad mgr Krystyna Ogórkis, główna księgowa PIN – IS, przedstawiła „Plan Rzeczowo-Finansowy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu na rok 2015”, informując zgromadzonych o kolejnej obniżce dotacji na działalność statutową. Wynik na rok 2015 zaplanowano w oparciu o trzy główne źródła finansowania Instytutu, czyli dotację ministerialną, przychody z wynajmu pomieszczeń i zyski z podpisanych umów grantowych. W głosowaniu nad planem udział wzięło jedenastu obecnych członków Rady Naukowej. Został on przyjęty przy dwóch głosach wstrzymujących się. Rada przegłosowała i zaakceptowała przy jednym głosie wstrzymującym się „Sprawozdanie Finansowe PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu za rok 2014”.

Kolejnym punktem obrad był wybór przewodniczącego Rady Naukowej PIN – IŚ. Na stanowisko to prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz zgłosiła kandydaturę prof. dr. hab. Bogusława Wyderki, a dr Brygida Solga kandydaturę prof. dr. hab. Krystiana Heffnera. Wobec wyrażonej przez obu zgłoszonych zgody na kandydowanie jednogłośnie wybrano komisję skrutacyjną w składzie: dr Brygida Solga, dr Monika Choroś oraz mgr Leokadia Drożdż. Następnie na wniosek prof. dr. hab. Andrzeja Hanicha przewodnicząca obradom dr hab. Teresa Smolińska poprosiła kandydatów o przedstawienie wizji sprawowania funkcji. Po wysłuchaniu ich wypowiedzi przystąpiono do głosowania. Na kandydaturę prof. dr. hab. Bogusława Wyderki padło pięć głosów, prof. dr hab. Krystian Heffner otrzymał ich sześć, zostając tym samym przewodniczącym Rady Naukowej PIN – IŚ. Rada przy jednym głosie wstrzymującym się zaakceptowała również zgłoszone przez p.o. zastępcę dyrektora ds. naukowych dr. Bernarda Linka korekty planu pracy PIN – IŚ na rok 2015. Dyskutowano także kwestie związane z procedurą oceny pracowników oraz problem dostępu do protokołów Rady Naukowej. Na zakończenie obrad dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr inż. Katarzyna Widera przedstawiła informację o przeprowadzanych przez Instytut projektach, wymieniając: zrealizowaną analizę spójności lokalnych strategii rozwoju ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. oraz zamówioną przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego analizę demograficzną. Poinformowała również o zabiegach zmierzających do uzyskania środków unijnych w ramach perspektywy Horyzont 2020 oraz o rozmowach z dyrektorami Instytutu Zachodniego i Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego na temat przeciwdziałania pogarszającej się sytuacji humanistycznych instytutów badawczych. W tej sprawie głos zabrał także prof. dr hab. Michał Lis, przekazując zebrany informację o przygotowywanym „Memoriale w sprawie warunków funkcjonowania Instytutu Śląskiego w Opolu”.

Posiedzenie Rady Naukowej w dniu 24 czerwca poprowadził przewodniczący Rady Naukowej PIN – IŚ prof. dr hab. Krystian Heffner. Zgromadzeni jednogłośnie pozytywnie zaopiniowali wnioski dyrektora PIN – IŚ w Opolu dr inż. Katarzyny Widery o zatrudnienie dr Ewy Dawidejt-Drobek na stanowisku adiunkta oraz mgr Agaty Haas na stanowisku asystenta w Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych. Główna księgową placówki mgr Krystyna Ogórkis przedłożyła informację o bieżącej sytuacji finansowej PIN – IŚ w związku z zapowiedzią wypowiedzenia przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego umowy najmu pomieszczeń. Ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich zrelacjonował przebieg XXIV Forum Elektorów Instytutów Badawczych zrzeszonych w Radzie Głównej Instytutów Badawczych, odbytego w dniach 22–23 czerwca. W kolejnym

punkcie obrad p.o. zastępca dyrektora ds. naukowych PIN – IŚ dr Bernard Linek przedstawił plan pracy Instytutu na 2016 r. Dokument ten Rada Naukowa jednogłośnie zaopiniowała pozytywnie.

Kolejne posiedzenie odbyło się 23 września. Przewodniczył mu prof. dr hab. Krystian Heffner. Na wstępie wysłuchano zaktualizowanej informacji dyrektor dr inż. Katarzyny Widery na temat trybu wypowiedzenia umowy najmu pomieszczeń przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Z kolei ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich zrelacjonował ostatnie posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych, a prof. dr hab. Michał Lis poinformował o dotacjach otrzymanych przez Stowarzyszenie Instytut Śląski. Rada jednogłośnie przyjęła korekty planu pracy na rok 2015 zaproponowane przez p.o. zastępcę dyrektora ds. naukowych dr. Bernarda Linka.

Po raz ostatni w roku 2015 Rada Naukowa spotkała się 16 grudnia pod przewodnictwem prof. dr. hab. Krystiana Heffnera. W głosowaniu tajnym, przeprowadzonym przez komisję skrutacyjną w składzie: prof. dr hab. Bogusław Wyderka – przewodniczący, dr Monika Choroś i dr Bernard Linek, pozytywnie zaopiniowano kandydatury prof. Andrzeja Hanicha na stanowisko profesora zwyczajnego oraz dr. hab. Piotra Pałysa na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W kolejnym tajnym głosowaniu poddano pod opinię Rady kandydaturę dr. hab. Piotra Pałysa na stanowisko kierownika Zakładu Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych PIN – IŚ oraz dr Danuty Berlińskiej na stanowisko adiunkta w Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych. Obie te kandydatury zaopiniowane zostały pozytywnie. Rada jednogłośnie zaaprobowała także przedstawione przez p.o. zastępcę dyrektora ds. naukowych dr. Bernarda Linka propozycje zmian w planie pracy na rok 2016. W trakcie tego posiedzenia dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr inż. Katarzyna Widera poinformowała o aktualnej sytuacji finansowej Instytutu oraz o przebiegu spotkania w Pałacu Prezydenckim, w trakcie którego dyskutowano o przyszłości humanistycznych instytutów badawczych.

Piotr Pałys

3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ W 2015 ROKU I ZADANIA BADAWCZE NA ROK 2016

3.1. Ogólna charakterystyka działalności jednostki

Instytut Śląski jest placówką funkcjonującą od ponad 80 lat w przestrzeni naukowej Śląska, Polski i Europy. W Opolu działa od 1957 r. Od 1991 r. posiada status Państwowego Instytutu Naukowego i jest dzisiaj jedynym spadkobiercą powstałego w 1934 r. w Katowicach Instytutu Śląskiego.

Misja i strategiczne cele Instytutu na lata 2010–2020 zostały sformułowane przez Radę Naukową kadencji 2009–2012. Ta pierwsza zawiera się w hasle: Uczmy się Śląska, który jest deklaracją pozytywnego stosunku wspólnoty pracowników do spuścizny regionu i wartości europejskich, z zachowaniem odpowiedzialności wobec społeczeństwa polskiego, w obrębie którego placówka funkcjonuje, jednocześnie z poszanowaniem zasad etyki zawodowej.

Instytut przez wszystkie dekady funkcjonowania prowadzi ożywioną działalność badawczą, wydawniczą i edukacyjną. Aktywność badawcza ma charakter interdyscyplinarny i koncentruje się w obrębie takich dyscyplin naukowych jak: historia, politologia, geografia, demografia, socjologia, ekonomia i polityka społeczna. Jej celem strategicznym jest poszerzenie wiedzy w obszarach:

- kultury duchowej i materialnej Śląska,
- przeszłości, teraźniejszości i przyszłości społeczeństwa śląskiego,
- wkładu Śląska w dziedzictwo kulturowe Polski i Europy,
- miejsca i roli Śląska w systemie gospodarki europejskiej,
- procesów społeczno-ekonomicznych na Śląsku w ujęciu przestrzennym.

Profil badawczy i zainteresowania naukowe zespołu Instytutu związane są przede wszystkim ze Śląskiem, ale w swych badaniach podejmuje on również kwestie polsko-czeskie, polsko-niemieckie oraz problematykę miejsca regionu w strukturach europejskich.

Instytut wnosi wkład w rozwój nauki polskiej, podejmując zagadnienia nieobecne lub marginalizowane w badaniach ośrodków ogólnopolskich. Głównym odbiorcą efektów tej pracy jest społeczeństwo oraz przedstawiciele władz regionu. Dzięki prowadzonym badaniom i przygotowywanym ekspertyzom placówka odgrywa ważną rolę w kształtowaniu świadomości regionalnej oraz spełnia funkcję zaplecza eksperckiego dla władz różnego szczebla. Instytut prowadzi także aktywną politykę naukową, zapraszając do współpracy środowiska naukowe z całej Polski oraz z obszaru historycznego Śląska, czyli z Republiki Czeskiej i Niemiec. Aktyw-

ność pracowników przejawia się również w organizowanych konferencjach, realizowanych projektach naukowych oraz publikacjach naukowych wydawanych w Polsce i za granicą. Istotnym jej elementem jest popularyzacja wiedzy o Śląsku, nie tylko za pomocą środków stricte naukowych, ale też poprzez ożywioną działalność odczytową i kontakty z mediami.

Instytut działa na podstawie ustawy o instytutach badawczych z 30.04.2010 r. Nadzór merytoryczny nad jego funkcjonowaniem sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Natomiast ocena jego poziomu naukowego, jakości prowadzonych badań oraz przyznawanie środków finansowych na działalność należy do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zgodnie z założeniami reformy nauki z 2010 r. również w roku 2015 doszło do obniżenia dotacji podmiotowej dla Instytutu (o ponad 13 proc. w stosunku do roku poprzedniego i o blisko połowę od rozpoczęcia reformy), co pogorszyło już wcześniej trudną sytuację finansową i spowodowało, po głębokiej restrukturyzacji w 2012 r., kolejne zwolnienia i odejścia pracowników naukowych. Dodatkowym utrudnieniem w funkcjonowaniu placówki, które przełoży się na rok 2016, było wypowiedzenie umowy najmu pomieszczeń przez opolski Urząd Marszałkowski z dniem 31.10.2015 r. Do tej pory czynsze stanowiły blisko 60 proc. dochodów Instytutu. Władze placówki podjęły starania o pozyskanie nowych podnajemców. W grudniu 2015 r. uzyskano również dotację MNiSW na utrzymanie potencjału badawczego ze względów losowych.

W związku z tą sytuacją poziom zatrudnienia zmienił się w porównaniu z końcem 2014 r., a zwolnienia dotknęły pracowników naukowych, gdyż obsługa placówki i budynku już wcześniej została zmniejszona. Ze względu na sytuację finansową PIN – IŚ w przypadku niektórych osób czasowo zmieniono również charakter zatrudnienia (część etatu, umowa).

W 2015 r. w Instytucie kontynuowano także program stażowy dla absolwentów uczelni wyższych, finansowany ze środków Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu. Tą drogą w pracach każdego z Zakładów uczestniczyła jedna osoba.

Dyrektor jednostki dr inż. Katarzyna Widera w 2015 r. reprezentowała PIN – Instytut Śląski w Opolu na kilku spotkaniach:

– 6–7.11.2015 r. uczestniczyła w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich (KRUŚ), którego gospodarzem był tym razem Uniwersytet Śląski. Konferencja to forum polsko-czeskiej współpracy naukowej i edukacyjnej. W programie obrad przedstawiono informacje dotyczące projektów „Encyklopedia Śląska” i „Atlas pogranicza polsko-czeskiego”, omówiony został również temat euro-regionalnych instytutów prowadzących badania transgraniczne.

– 16.12.2015 r. brała udział w spotkaniu ministra Wojciecha Kolarskiego, podsekretarza stanu w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, z dyrektorami czterech placówek naukowych. Poza reprezentantem PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu uczestniczył w nim dr Michał Nowosielski z Instytutu Zachodniego w Poznaniu, dr hab. Mirosław Filipowicz, prof. nadzw. Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie, oraz prof. dr hab. Stanisław Achremczyk z Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Spotkanie odbyło się w Kancelarii Prezydenta RP w Pałacu Prezydenckim.

Ponadto na zaproszenie władz uczelni brała udział w inauguracjach roku akademickiego 2015/2016:

- na Uniwersytecie Opolskim,
- na Politechnice Opolskiej,
- w Państwowej Wyższej Szkole w Raciborzu.

Dr Bernard Linek, p.o. zastępca dyrektora ds. naukowych, uczestniczył w dniach 10–11.04.2015 r. w posiedzeniu KRUS w Polanicy-Zdroju. Poza projektami naukowymi tego gremium dyskutowano w jego trakcie o potrzebie rozszerzenia składu Konferencji i wskazano na możliwość zaproszenia uniwersytetów w Ołomuńcu i Brnie do uczestnictwa w pracach KRUS. Przedstawiono również sprawę patronatów KRUS, m.in. nad badaniami kłodzkimi i muzeami domowymi. Zwrócono przy tej okazji uwagę na potrzebę podjęcia szerszej analizy różnych podręczników.

W ramach KRUS kontynuowano projekt „Encyklopedii Śląska”. Zespół ds. Projektu Encyklopedii, kierowany przez prof. Janusza Słodczyka, prorektora Uniwersytetu Opolskiego, przygotował fiszkę projektową i zgłosił go do Polsko-Czeskiego Programu Operacyjnego. PIN – IS w pracach tego gremium reprezentuje dr Bernard Linek.

Prof. dr hab. Andrzej Hanich nadal aktywnie działał w pracach Rady Głównej Instytutów Badawczych, do której został wybrany dwa lata wcześniej na okres trzech lat jako reprezentant dziewięciu instytutów humanistycznych działających w Polsce.

Bieżące informacje o działalności naukowo-organizacyjnej Instytutu Śląskiego zamieszczano na stronie internetowej placówki (www.instytutslaski.com). Kontynuowano również wydawanie elektronicznych newsletterów, które publikowane są z częstotliwością półrocznika. W 2015 r. przygotowano piąty i szósty numer wydawnictwa. Zostały one rozesłane instytucjom i osobom współpracującym z Instytutem. Archiwalne numery periodyku są również dostępne na stronie placówki.

W roku 2015 najważniejszym wydarzeniem naukowo-organizacyjnym była kolejna edycja międzynarodowej konferencji naukowej z cyklu „Colloquium Opole”. Odbyła się ona w dniach 16–17 listopada pt. „Colloquium Opole 2015. Pojęcie pokoju i wojny we współczesnej Europie”, Współorganizowało ją po raz kolejny Muzeum Śląskie w Görlitz oraz Uniwersytet w Ostrawie.

Organizatorzy nawiązali do 70. rocznicy zakończenia II wojny światowej i debatowali o współczesnych zagrożeniach pokoju w Europie. Rok 2015, w którym upamiętnialiśmy jedną z najważniejszych kart w historii Starego Kontynentu, przeniósł debatę zeszłorocznej edycji „Colloquium Opole” w sferę wielowymiarowej refleksji o zmieniającym się znaczeniu pojęcia pokoju i wojny w Europie. Uczestnicy konferencji zastanawiali się nad współczesnymi, wewnętrznymi i zewnętrznymi, zagrożeniami pokoju na kontynencie, rolą i doświadczeniami Polski, Czech i Niemiec w przewyciężaniu historycznego bagażu minionych konfliktów, a także ewolucją znaczenia pokoju jako wartości, na bazie którego Europa dokonała zjednoczenia.

Ważnym wydarzeniem, wykraczającym poza rytm pracy naukowej placówki, był jubileusz 50-lecia pracy naukowej prof. dr. hab. Michała Lisa. Uroczystość odbyła się 16.12.2015 r. w ramach comiesięcznego cyklu „Środy w Instytucie Śląskim”. Spotkanie zatytułowano: „Profesor dr hab. Michał Lis. W 80. rocznicę urodzin i 50-lecie pracy naukowej”. Jubileusz Profesora i odnowiciela „Śród Instytutowych” połączono z prezentacją 76. tomu „Studiów Śląskich” zatytułowanych: „II wojna światowa na Śląsku. Antecedencje–przebieg–konsekwencje”. Tom ten został dedykowany Profesorowi, a przygotowali go jego przyjaciele, uczniowie i współpracownicy.

3.2. Struktura organizacyjna

Pracownicy naukowcy oraz badawczo-techniczni PIN – IŚ skupieni byli w dwóch interdyscyplinarnych zespołach: Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych (ZBH, NiB) oraz w Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych (ZBRiL). W ramach tego pierwszego funkcjonują dwie pracownie: Pracownia Badań nad Stosunkami Językowymi na Śląsku oraz Pracownia Badań Onomastycznych. Także w strukturze ZBRiL działają dwa zespoły celowe: Pracownia Badań Społecznych i Centrum Badań nad Migracjami Zagranicznymi.

W strukturze organizacyjnej Instytutu Śląskiego funkcjonują również na zasadach odrębnych biblioteka, archiwum zakładowe, dział księgowości, dział administracji i obsługi oraz dział prawny.

3.3. Działalność naukowa

Tematyczny plan pracy naukowej na 2015 r. został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Naukowej PIN – IS w dniu 25.06.2014 r. W związku ze zmianami w zatrudnieniu kilkakrotnie dokonywano jego korekty. Ostatecznie realizowano 20 tematów w 6 blokach tematycznych. Trzy spośród nich zostały w całości sfinansowane ze środków własnych placówki. W praktyce także pozostałe były częściowo finansowane z tychże środków. Pięć spośród tych tematów, przede wszystkim rozprawy doktorskie i prace mające się stać podstawą przewodu habilitacyjnego, zostały przedstawione i omówione na wewnętrznych zebraniach pracowników jednostki.

Po dokonaniu procedury konkursowej dodatkowe środki na prowadzenie w 2015 r. badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, zostały przyznane dr. Markowi Mazurkiewiczowi na realizację tematu „Mniejszość niemiecka w Polsce w stosunkach polsko-niemieckich po 1989 r.”, mgr Magdalenie Moj na realizację tematu „Procesy demograficzne na obszarach wiejskich województwa opolskiego w latach 1988–2014” oraz mgr Agacie Haas na temat „Zabytki piśmiennictwa religijnego na Śląsku: Kancjonał brzeski (cechy stylistyczno-językowe)”.

Poza tym w 2015 r. Instytut realizował trzy projekty finansowane z innych środków państwowych (Narodowe Centrum Nauki, Narodowy Program Rozwoju Humanistyki).

Na początku 2015 r. sfinalizowano raport końcowy projektu pt. „Analiza strategii lokalnych funkcjonujących w województwie opolskim oraz oceny postępów w realizacji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.”. Zadanie to było realizowane na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego wspólnie z Openfield sp. z o.o.

Na zlecenie tego samego podmiotu samorządowego przygotowano w tym roku naukową ekspertyzę demograficzną pt. „Prognoza ludności dla województwa opolskiego do 2050 r. Wnioski w kontekście prowadzenia polityki regionalnej oraz wsparcia odnowy demograficznej województwa opolskiego”. W pracach zespołu uczestniczyli prof. dr hab. Robert Rauziński oraz dr hab. Kazimierz Szczygielski.

W roku 2015 wydano bądź współwydano 12 publikacji książkowych. Pracownicy placówki zorganizowali jedną konferencję naukową („Colloquium Opole”). Materiały będące jej pokłosiem (programy, tezy wystąpień i omówienia dyskusji)

dostępne są na stronie internetowej Instytutu. Opracowano również kilka ekspertyz na potrzeby samorządu województwa opolskiego i gmin.

Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu wydaje czasopismo naukowe „Studia Śląskie”, które w 2013 r. powróciło do formuły półrocznika. W 2014 r. wprowadzono zasadę tematów przewodnich dla poszczególnych tomów. W 2015 r. opublikowano dwa tomy pisma. Tom 76 zgromadził teksty pod wspólnym mianownikiem „Druga wojna światowa na Śląsku. Antecedencje–przebieg–konsekwencje”. Tom 77 (w druku) poświęcony jest przede wszystkim problematyce nawiązującej do tematu „Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku. Pamięć historyczna a polityka”. Jednocześnie zmieniono szatę graficzną „Studiów”, dostosowując ją do monograficznego charakteru poszczególnych tomów. Pismo znajduje się na Liście Czasopism Punktowanych MNiSW. W roku 2015 otrzymało 11 punktów.

W zakresie działalności wydawniczej PIN – IS współpracował przede wszystkim ze Stowarzyszeniem Instytut Śląski. Poza tym książki wydano wspólnie z Serbskim Instytutem z Budziszyna/Bautzen. Wydanie publikacji dofinansowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki oraz Fundacja Górażdze „Aktywni w regionie”.

Wzorem poprzednich lat kontynuowano cykl otwartych comiesięcznych zebrań naukowych pod nazwą „Środy w Instytucie Śląskim”. W ich trakcie prezentowano przede wszystkim książki pracowników i współpracowników Instytutu. Wyjątkiem było wystąpienie w dniu 22 kwietnia doc. PhDr. P.h.D. DSc. Jiříego Friedla pt. „Czeši a Polacy na Zaolziu w latach 1945–1949”. Gość z Brna scharakteryzował stosunki w zaolziańskiej części Cieszyńskiego w omawianym okresie, ze szczególnym uwzględnieniem położenia tamtejszej społeczności polskiej. Zebrani mogli również zapoznać się z najnowszą książką doc. Friedla „Češi a Poláci na Těšínku 1945–1949”.

14.05.2015 r. Rada Wydziału Historyczno-Pedagogicznego Uniwersytetu Opolskiego podjęła uchwałę nr 74/2015 o nadaniu dr. Piotrowi Pałysowi stopnia doktora habilitowanego. Wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego złożony został 14.11.2014 r. w Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów. Jako podstawę do jego przeprowadzenia wskazano dorobek naukowy oraz pracę zatytułowaną „Państwa słowiańskie wobec Łużyc w latach 1945–1948”, która została wydana przez Instytut Śląski w 2014 r. W styczniu 2015 r. Centralna Komisja do spraw Stopni i Tytułów powołała stosowną komisję, która na posiedzeniu 10.04.2015 r. po zapoznaniu się z recenzjami jednogłośnie uchwaliła dopuszczenie do dalszego procedowania.

Dnia 21.01.2015 r. ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN – IŚ, otrzymał nominację profesorską z rąk prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Ks. prof. Andrzej Hanich przez 25 lat pełnił funkcję sekretarza biskupa opolskiego abp. Alfonsa Nossola. Od roku 2007 jest proboszczem parafii św. Jerzego w Prószkowie, a od 2009 r. związany jest z naszą placówką.

3.3.1. LICZBOWE EFEKTY PRACY NAUKOWEJ

Informacje przedstawione przez pracowników Instytutu Śląskiego w indywidualnych kwestionariuszach sprawozdawczych za 2015 r. wykazały zróżnicowany i wielostronny dorobek naukowy poszczególnych Zakładów oraz duże zaangażowanie pracowników jednostki w działania popularyzujące naukę. Pomimo zmniejszenia zatrudnienia i jego charakteru bez mała we wszystkich kategoriach zanotowano zwiększenie liczby prac i projektów w stosunku do lat poprzednich.

Tabela 3

Wyniki aktywności naukowej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w 2015 r.

Formy aktywności	Rok 2015
Prace opublikowane, akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	91
Prace złożone do druku, akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	31
Niepublikowane ekspertyzy, opinie, raporty, recenzje wydawnicze	4
Czynny udział w międzynarodowych konferencjach naukowych	11
Czynny udział w krajowych konferencjach naukowych	17
Czynny udział w innych konferencjach i spotkaniach naukowych	9
Projekty finansowane lub dofinansowane ze środków: MNiSW, NCN, PNFN	5
Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych	2
Inne projekty, prace zlecone	6
Projekty konferencyjne i wydawnicze sformułowane w 2015 r.	12

Objaśnienia skrótów: MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, NCN – Narodowe Centrum Nauki, PNFN – Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.2. PROJEKTY BADAWCZE, PROGRAMY NAUKOWE, PROJEKTY KONFERENCYJNE, PROJEKTY WYDAWNICZE, EKSPERTYZY, PRACE ZLECONE

Uczestnictwo w projektach finansowanych lub dofinansowanych ze środków MNiSW, NCN, PNFN

1. „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku” (dr Bernard Linek, dr Monika Choroś, mgr Leokadia Drożdż, mgr Piotr Solga).
2. „Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej” (mgr Leokadia Drożdż).
3. „Słownik gwar śląskich” (prof. dr hab. Bogusław Wyderka, dr Marzena Muszyńska, mgr Agata Haas, mgr Anna Jedynak).
4. „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse” (mgr Magdalena Moj, prof. dr hab. Michał Lis, dr Marek Mazurkiewicz).
5. „Colloquium Opole 2015. Pojęcie pokoju i wojny we współczesnej Europie” (mgr Magdalena Moj, prof. dr hab. Michał Lis, dr Marek Mazurkiewicz).
6. „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, t. XVII (Suplement)” (dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN – IS, dr Monika Choroś, mgr Łucja Jarczak).

Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych

1. „Migrationsgeschichte Oberschlesiens. Globale Mobilität in lokaler Perspektive” [Historia migracji na Górnym Śląsku. Globalna mobilność w lokalnej perspektywie], Universität Siegen, prof. dr Claudia Kraft (dr Bernard Linek).
2. „Usus aquarum. Mühlenbau, Wasser und Verkher im hochmittelalterlichen Landesausbau Ostmitteleuropas (II) – Die Umgestaltung der Flusslandschaft beiderseits der Oder” [Usus aquarum. Budowa młynów. Woda i ruch w późnośredniowiecznej rozbudowie krajów Europy Środkowo-Wschodniej (II)] (dr Monika Choroś).

Inne projekty złożone, prace zleczone

1. „Encyklopedia Śląska i Transgranicza Polsko-Czeskiego”, fiszka projektu flagowego złożona do Programu Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2014–2020 (dr Bernard Linek).

2. Międzynarodowa konferencja naukowa „Colloquium Opole 2015”, wniosek do MNiSW oraz FWPiN i PNFN (prof. dr hab. Michał Lis, dr Marek Mazurkiewicz).
3. Identyfikacja transgranicznych potencjałów rozwoju społeczno-gospodarczego na polsko-czeskim pograniczu, wniosek złożony do NCN w ramach konkursu OPUS 9 (dr Brygida Solga).

Ekspertyzy, opinie, recenzje wydawnicze, recenzje prac na stopień i niepublikowane raporty z badań opracowane w 2015 roku

1. Prognoza ludności dla województwa opolskiego do 2050 r. Wnioski w kontekście prowadzenia polityki regionalnej oraz odnowy demograficznej województwa opolskiego, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Opole, maj 2015 r. Ekspertyza w ramach projektu pn. Opolskie Obserwatorium Terytorialne. Wzmocnienie systemu monitorowania polityk publicznych (Poddziałanie 5.2.1.POKL), autorzy: Robert Rauziński, Kazimierz Szczygielski, współpraca: Danuta Berlińska, Joanna Dybowska, Brygida Solga, wsparcie statystyczne: Katarzyna Widera, s. 81.
2. Bernard Linek, [rec. wydawnicza], Sebastian Rosenbaum, Dariusz Węgrzyn (red.), „Deportacje do Związku Sowieckiego z ziem polskich 1944/1945 r. Perspektywa porównawcza”, Katowice 2015.
3. Michał Lis, Ekspertyza dla Starosty Strzeleckiego dot. projektu upamiętnienia Góry św. Anny.
4. Michał Lis [rec. wyd.], (Seria Niemcoznawstwo (23): „Republika Federalna Niemiec. Między historią a współczesnością”, pod red. Katarzyny Gelles, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2015, s. 216.
5. Michał Lis [rec. wyd.], Sławomir Jandziś, Mariusz Migala, „Rys historyczny rozwoju rehabilitacji w Polsce i na świecie”, (Patronat merytoryczny Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN), Opole 2015, s. 410.
6. Michał Lis [rec. wyd.], „Samowychowanie do dojrzałej dorosłości”, pod red. Zenony M. Nowak i Tadeusza Olewicza, Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Opolu, Opole 2015, s. 159.
7. Brygida Solga, „Kierunki i skala migracji zagranicznych oraz wewnętrznych mieszkańców województwa podkarpackiego. Informacje ogólne”. W: „Wpływ procesów demograficznych zachodzących w województwie podkarpackim na demograficzną i ekonomiczną sferę życia mieszkańców. Ekspertyza na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego”, s. 106.

Projekty konferencyjne sformułowane w 2015 roku

1. „XIII Opolski Festiwal Nauki” (dr Marzena Muszyńska).
2. Konferencja „Górny Śląsk w Polsce Ludowej (III): Wysiedlenia–Emigracje–Przyjazdy” (dr Bernard Linek).

Projekty wydawnicze sformułowane w 2015 roku

1. „Studia Śląskie”, t. 76 i 77 (dr Bernard Linek, mgr Robert Wieczorek).
2. „Słownik nazw miejscowych Śląska. Polsko-niemiecki i niemiecko-polski” (dr hab. Stanisława Sochacka, dr Monika Choroś, mgr Łucja Jarczak).
3. „10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse” (dr Marek Mazurkiewicz).
4. „W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym” (dr Piotr Pałys).
5. „Spór o pamięć. Polityczne następstwa powojennych wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich” (dr Marek Mazurkiewicz).
6. „Nazwy ulic w Nysie w kontekście pamięci kulturowej” (dr Ewa Dawidejt-Drobek).
7. „Powstania śląskie i plebiscyt ze współczesnej perspektywy” (prof. Michał Lis).
8. „Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka” (prof. Michał Lis, mgr Anna Jedynek).
9. „Colloquium Opole 2015. Pojęcie pokoju i wojny we współczesnej Europie”, pod red. Marka Mazurkiewicza, Annemarie Franke i Tadeusza Siwka, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski, Opole 2016 (dr Marek Mazurkiewicz).
10. „Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage”, “Region and Regionalism”, No. 12, University of Łódź. Silesian Institute Society, Silesian Institute in Opole, Łódź–Opole 2015 (dr Brygida Solga).

3.3.3. DZIAŁALNOŚĆ W KOMISJACH RZĄDOWYCH, KOMITETACH NAUKOWYCH ORAZ RADACH NAUKOWYCH

Pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu wchodzili w 2015 r. w skład wielu komisji, komitetów naukowych, rad naukowych oraz rad redakcyjnych czasopism krajowych i zagranicznych.

Tabela 4

Działalność pracowników w gremiach rządowych i naukowych

Formy działalności	Rok 2015
Działalność w komisjach rządowych	2
Działalność w międzynarodowych komitetach naukowych	1
Działalność w radach naukowych (z wyjątkiem PIN – Instytutu Śląskiego)	2
Działalność w zespołach, komitetach, radach, kolegiach programowych i redakcyjnych czasopism i serii naukowych polskich i zagranicznych	19
Członkostwo z wyboru w międzynarodowych towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych	2
Członkostwo z wyboru w polskich towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych (z wyjątkiem Stowarzyszenia Instytut Śląski)	6

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.4. ORGANIZACJA KONFERENCJI NAUKOWYCH, WYKŁADÓW I PROMOCJI

W roku 2015 Instytut Śląski był organizatorem bądź współorganizatorem następujących konferencji:

1. „Colloquium Opole 2015”, Opole, 16–17.11.2014.

W roku 2015 w ramach otwartych zebrań naukowych „Środy w Instytucie Śląskim” odbyły się następujące wykłady:

1. dr Mariusz Patelski (Uniwersytet Opolski): „Wojewódzki Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk w Opolu. Kadra i główne kierunki działania”, 21.01.2015.
2. dr Bernard Linek: „Tragedia Górnośląska. Refleksje i uwagi historyka”, 18.02.2015.
3. dr hab. prof. PIN – IŚ Stanisława Sochacka: „Świat zamordowany. Imiona i nazwiska Żydów śląskich”, 18.03.2015.
4. Doc. PhDr. P.h.D. DSc. Jiří Friedl: „Czesi a Polacy na Zaolziu w latach 1945–1949”, 22.04.2015.
5. prof. dr hab. Krystian Heffner oraz dr Brygida Solga: „Specjalna Strefa Demograficzna a demografia Opolszczyzny. Czy rozwiąże problem?”, 27.05.2015.
6. prof. dr hab. Danuta Kisielewicz (Uniwersytet Opolski): „Oficerowie w niewoli”, 17.06.2015.

7. dr Marek Mazurkiewicz, „10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”. Spotkanie połączone z promocją książki pt. „Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”, 25.11.2015.
8. prof. dr hab. Michał Lis, „Prof. dr hab. Michał Lis w 80. rocznicę urodzin i 50. rocznicę pracy naukowej”, 16.12.2015.

Na zebraniach pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu zostały wygłoszone następujące referaty:

1. mgr Magdalena Moj: „Procesy demograficzne na obszarach wiejskich województwa opolskiego w latach 1988–2014”, 28.02.2015.
2. dr Monika Choroś: „Zmiany w krajobrazie nazewniczym ziemi nyskiej w XX w.” – koncepcja projektu, 11.03.2015.
3. dr Marek Mazurkiewicz: „Mniejszość niemiecka w Polsce w stosunkach polsko-niemieckich po 1989 roku” – założenia projektu, 8.04.2015.
4. dr Marek Mazurkiewicz: „Spór o pamięć. Polityczne następstwa wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich” – tezy przygotowanej do druku publikacji postdoktorskiej, 29.09.2015.
5. mgr Agata Haas: „Doskonały kancyonal polski jako zabytek piśmiennictwa religijnego na Śląsku”, 27.05.2015.
6. dr Bernard Linek: „Kultura robotników górnośląskich okresu cesarstwa niemieckiego” – tezy monografii, 22.06.2015.
7. dr hab. Piotr Pałys: „Jugosławia wobec Serbołużyczan i Łużyc w latach 1945–1949. Wybór źródeł”, 30.09.2015.
8. dr Ewa Dawidejt-Drobek: „Turystyka kulturowa w rejonie nysko-jesenickim a kreowane obrazy przeszłości”, 26.10.2015.
9. mgr Piotr Solga: „Odnawialne Źródła Energii na Opolszczyźnie w liczbach i opiniach eksperckich”, 25.11.2015.

Ponadto pracownicy wzięli czynny udział w licznych konferencjach i spotkaniach naukowych (zob. sprawozdania Zakładów).

3.4. Współpraca zagraniczna

PIN – Instytut Śląski w Opolu w 2015 r. współpracował z partnerami z Republiki Czeskiej: Instytutem Śląskim w Opawie, Uniwersytetem Śląskim w Opawie, Uniwersytetem w Ostrawie, oraz z Niemiec: Muzeum Śląskim w Görlitz, Uniwersytetem Marcina Lutera w Halle-Wittenberdze, Uniwersytetem Ruhry w Bochum, Uniwersytetem w Giessen, Centrum Badawczym Historii i Kultury Europy Środ-

kowo-Wschodniej przy Uniwersytecie w Lipsku (Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas).

W 2015 roku pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu opublikowali następujące teksty w publikacjach międzynarodowych:

1. Monika Choroś, Łucja Jarczak, „Schlesische Orts- und Flurnamen mit dem Glied Mühle/młyn”. W: „Wassermühlen und Wassernutzung im mittelalterlichen Ostmitteleuropa”, pod red. Martiny Maříkovej, Christiana Zschieschanga, Franz Steiner Verlag, Stuttgart 2015, s. 173–192.
2. Ewa Dawidejt-Drobek (współautor Wiesław Drobek), „Protection of the transborder heritage in Euroregion Praded”. W: „Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage. Practice in the field of the transborder heritage conservation”, „Region and Regionalism”, No. 12, vol. 2, Edited by Krystian Heffner, University of Łódź. Department of Political Geography and Regional Studies, Governmental Research Institute – Silesian Institute in Opole, Silesian Institute Society, Łódź–Opole 2015, s. 79–97.
3. Adam Dziurok, Bernard Linek, „Im kommunistischen Polen (1945–1950)”. W: Joachim Bahlcke, Dan Gawrecki, Ryszard Kaczmarek (Hg.), „Geschichte Oberschlesiens. Politik, Wirtschaft und Kultur von den Anfängen bis zum Gegenwart”, Oldenburg 2015, s. 366–396.
4. Bernard Linek, Christian Lotz, „Flucht, Vertreibung, Umsiedlung”, ibidem, s. 639–654.
5. Marek Mazurkiewicz, „Deutsche im kommunistischen Polen im Blickfeld der Bundesregierung und deutscher Vertriebenenorganisationen”. W: „Die Haltung der Kommunistischen Behörden gegenüber der deutschen Bevölkerung in Polen in den Jahren 1945 bis 1989”, Adam Dziurok, Piotr Madajczyk, Sebastian Rosenbaum (Hg.), Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Gliwice–Opole 2015, s. 491–504.
6. Stanisława Sochacka, „Die Namen der Wassermühle in Schlesien”. W: „Wassermühlen und Wassernutzung im mittelalterlichen Ostmitteleuropa”, Hrsg. Martina Marikova, Christian Zschiesching, Stuttgart 2015, s. 163–172.
7. Krystian Heffner, Brygida Solga, „The identification of transborder potentials to social and economic development on the Polish-Czech borderland”. In: „Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and

cultural heritage”, ed. Krystian Heffner, „Region and Regionalism”, No. 12, vol. 2, University of Łódź. Silesian Institute Society, Silesian Institute in Opole, Łódź–Opole 2015, s. 11–25.

3.5. Współpraca krajowa

Współpracę z krajowymi placówkami naukowymi realizowano przez wspólne organizowanie konferencji naukowych, wspólną realizację projektów naukowo-badawczych, wymianę tekstów do publikacji we własnych organach publikacyjnych, wydawanie wspólnych materiałów, udział przedstawicieli w gremiach naukowych i wydawnictwach partnera (rady naukowe i redakcyjne), wzajemne recenzowanie tekstów do druku i publikacji, udział recenzencki lub promotorski w przewodach awansowych, konsultacje i przygotowywanie pisemnych ekspertyz, prowadzenie zamówionych badań naukowych, organizowanie wykładów gościnnych i odczytów itp. Współpraca z poszczególnymi partnerami obejmowała jedną z wyżej wspomnianych form, niektóre z nich lub wszystkie.

3.6. Inne formy aktywności naukowej, popularyzacja wyników badań

Podobnie jak w latach ubiegłych, najbardziej popularnymi formami dodatkowej aktywności naukowej i popularyzatorskiej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu były w 2015 r. wykłady, odczyty, spotkania naukowe oraz publikacje artykułów i felietonów historycznych w prasie codziennej i społeczno-politycznej; ponadto pracownicy Instytutu gościli w radiu, prezentując wypowiedzi, wywiady i komentarze.

Pracownicy Instytutu przygotowywali recenzje wydawnicze, recenzje projektów badawczych, byli powoływani jako recenzenci w pracach awansowych – doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich. Konsultowali projekty badawcze przygotowywane w regionie. Ponadto uczestniczyli w promocji wydawnictw naukowych.

W ramach współpracy z organizacjami naukowymi i innymi placówkami naukowymi oraz administracją rządową i samorządową pracownicy Instytutu uczestniczyli w następujących gremiach: Rządowej Radzie Ludnościowej, Komitecie Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN, Komitecie Badań nad Migracjami PAN, Komitecie Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, European Association for Population Studies, Polskim Towarzystwie Socjologicznym, Towarzystwie Urbanistów Polskich, Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, Opolskim Obserwatorium Terytorialnym, Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia w Opolu.

Ekspertem w dziedzinie „Dziedzictwo kulinarne” Zespołu ds. Produktu Tradycyjnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego oraz członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych była dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN – IŚ. Pełniła ona również funkcję eksperta w Regionalnej Platformie Informacyjnej dla mieszkańców i samorządu Dolnego Śląska przy Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu.

W ramach XIII Opolskiego Festiwalu Nauki PIN – Instytut Śląski w Opolu przygotował kilka propozycji, dzięki którym uczestnicy imprezy mieli możliwość zapoznania się z efektami badań naukowych oraz możliwościami ich wykorzystywania w wielu dziedzinach życia. Złożyła się na to prezentacja najnowszych publikacji Instytutu o tematyce historycznej, językoznawczej i społecznej, dokonana w trakcie pikniku naukowego.

3.7. Plan pracy w zakresie działalności statutowej oraz zamierzenia badawcze na 2016 rok

Tematyczny plan pracy naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu na 2016 r. został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Naukowej w dniu 24.06.2015 r. Obejmuje on 19 tematów badawczych, zgrupowanych w 6 głównych blokach problemowych:

- I. Dzieje Górnego Śląska od XVIII w. jako obszaru styku kultur.
- II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska – elementem dziedzictwa narodowego Polski.
- III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza.
- IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska.
- V. Śląskie regiony w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa.
- VI. Procesy przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską.

Ponadto na rok 2016 zaplanowano kontynuację realizacji wieloletnich projektów badawczych: „Słownika gwar śląskich” (kier. prof. dr hab. Bogusław Wyderka) i „Słownika etymologicznego nazw geograficznych Śląska” (kier. dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN – IŚ).

W wyniku inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, która pojawiła się po spotkaniu w Kancelarii Prezydenta RP w dniu 14.12.2015 r., PIN – IŚ podjął się udziału w projekcie finansowanym ze środków ministerialnych

pt. „Program Badawczy dla Ziem Zachodnich i Północnych”. Obok naszej placówki w projekcie będą uczestniczyły dwa ośrodki naukowe: Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego z Poznania oraz Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. Przedsięwzięciem pokieruje wrocławski Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”. W jego ramach zostaną w 2016 r. przeprowadzone i upowszechnione wyniki wieloaspektowych badań poświęconych przeszłości i współczesności terenów, które zostały włączone w skład państwa polskiego w wyniku II wojny światowej. W przypadku PIN – IS obszar zainteresowania badawczego to Śląsk Opolski.

Planowany na 2016 r. rozwój prac badawczych oraz rozwój kadry naukowej uzależniony jest od sytuacji finansowej placówki.

Bernard Linek

4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH W 2015 ROKU

Plan pracy realizowany był przez zespół liczący 12 pracowników – 5 samodzielnych (w tym 3 profesorów tytularnych i 1 doktor habilitowaną na stanowisku profesora oraz 1 doktora habilitowanego), 5 doktorów na stanowisku adiunktów i 2 magister na stanowisku asystentów. W 2015 r. stanowisko profesora zwyczajnego uzyskał ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich, a stopień doktora habilitowanego – Piotr Pałys.

Prace badawcze pracowników ZBH, NiB obejmowały cztery bloki tematyczne:

I. Dzieje Górnego Śląska od XVIII w. jako obszaru styku kultur.

W jego ramach realizowano trzy tematy. Spośród nich ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich rozpoczął pracę nad monografią pt. „Salus animarum lex prima esto. Referat Duszpasterski Kurii Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945–1953. Historia i dokumenty”. Prace kontynuowali: prof. dr hab. Michał Lis – przygotowania do monograficznego syntetycznego opracowania pt. „Górny Śląsk. Zarys dziejów od połowy XX w.” oraz dr Bernard Linek – monografia pt. „Święta narodowe na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku”.

II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska jako elementem dziedzictwa narodowego Polski.

Spośród pięciu tematów realizowanych w tym bloku trzy miały charakter rozpoczęcia badań: prof. dr hab. Bogusław Wyderka – „Zapożyczenia niemieckie w gwarach śląskich”, dr Monika Choroś – „Ziemia nyska. Zmiany w krajobrazie nazewniczym w XX wieku” i mgr Agata Haas – „Zabytki piśmiennictwa religijnego na Śląsku: Kancjonał brzeski (cechy stylistyczno-językowe)”. Dr hab. Stanisława Sochacka i dr Monika Choroś kontynuowały prace nad tematem: „Nazwy geograficzne Śląska. Słownik nazw miejscowych Śląska. Polsko-niemiecki i niemiecko-polski”, a dr Marzena Muszyńska nad projektem „Słowotwórstwo gwar śląskich. Formacje werbalne”.

III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza.

Dr Ewa Dawidejt-Drobek rozpoczęła w tym roku przygotowanie monografii pt. „Turystyka kulturowa w rejonie nysko-jesenickim a kreowane obrazy przeszłości”.

IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska.

W ramach tego bloku pracownicy Zakładu kontynuowali prace nad trzema tematami. Dr hab. Piotr Pałys ukończył pracę nad monografią „Problem żytawski (1945–1948). Na skrzyżowaniu interesów czeskich, niemieckich, polskich, serbołużyckich i rosyjskich”. Mgr Leokadia Drożdż kontynuowała temat „Kongres Polaków w Republice Czeskiej (1990–2010)”, a dr Marek Mazurkiewicz studia nad „Niemcami w Polsce w stosunkach polsko-niemieckich w latach 1991–2005”.

Pracownicy Zakładu kontynuowali również wieloletnie granty. Kierowany przez prof. dr. hab. Bogusława Wyderkę zespół (dr Marzena Muszyńska, mgr Agata Haas) opublikował kolejny tom „Słownika gwar śląskich”. Kierowany przez dr hab. Stanisławę Sochacką (z zespołem: dr Monika Choroś, mgr Łucja Jarczak) „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska” realizował grant pozyskany z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, którego celem jest wydanie 17. tomu „Słownika” pt. „Suplement A–Ż”. Realizowany pod kierownictwem dr. Bernarda Linka (z zespołem: dr Monika Choroś, mgr Leokadia Drożdż i mgr Piotr Solga) projekt „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku”, również finansowany ze środków NPRH, został w tym roku zakończony publikacją.

Pracownicy Zakładu złożyli 12 projektów wydawniczych. Uczestniczyli również w międzynarodowych programach naukowych.

We współpracy ze Stowarzyszeniem Instytut Śląski przygotowano i przeprowadzono jeden projekt konferencyjny pt. „Colloquium Opole 2015. Pojęcie pokoju i wojny we współczesnej Europie”. W jego przygotowanie organizacyjnie zaangażowany był dr Marek Mazurkiewicz wraz z zespołem. W konferencji uczestniczyli pracownicy naukowcy z Niemiec i Republiki Czeskiej.

Pracownicy Zakładu przygotowywali merytorycznie cykl prowadzonych przez prof. dr. hab. Michała Lisa i dr. hab. Piotra Pałysa otwartych wykładów naukowych pn. „Środy w Instytucie Śląskim”.

W XII Opolskim Festiwalu Nauki uczestniczyła dr Marzena Muszyńska, która koordynowała aktywność w nim innych pracowników Instytutu.

Zakład zapewnia koordynację prac w dorocznym Konkursie o nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzyńków na najlepszą pracę magisterską dotyczącą Śląska.

Fundatorem jest rodzina patronów nagrody. Funkcję sekretarza Kapituły Nagrody pełniła mgr Leokadia Drożdż, a następnie mgr Agata Haas.

Konferencje międzynarodowe poza Polską z udziałem pracowników Zakładu:

– 27.11.2015, Praga (Republika Czeska); organizatorzy: Katedra stredoevropskych studii Uniwersytet Karola, Společnost pratel Luzice, Serbski institut/Sorbisches Institut; konferencja pt. „Prazske sorabisticke symposium, konane u prelezitosti 360. vyroci narozeni vynikajiciho prazskeho sochare luzickosrbskeho puvodu Mateje Vaclava Jackela (1655–1738)”; referat dr. hab. Piotra Pałysa: „Od wzajemności słowiańskiej do internacjonalizmu. »Luzickosrbsky vestnik« (1946–1948) versus »Nova Luzice« (1948–1949)”.

Konferencje międzynarodowe w kraju:

– 13–14.05.2015, Warszawa; organizatorzy: Instytut Sławistyki PAN, Instytut Sławistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego; konferencja pt. „Badania nad mniejszościami. Łużycanie i inne mniejszości europejskie w perspektywie wielu dziedzin nauki”; referat dr. hab. Piotra Pałysa pt. „Wzajemność słowiańska w praktyce politycznej. Przykład Łużyc z lat 1945–1948”.

– 14–15.05.2015, Warszawa; organizator: Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego; konferencja pt. „Pogranicza wielokulturowe – lokalne, regionalne, narodowe, ponadnarodowe”; referat dr. Marka Mazurkiewicza pt. „Pogranicze wielokulturowe w wymiarze regionalnym – przykład Śląska Opolskiego”.

– 9–10.06.2015, Warszawa; organizator: Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie; konferencja pt. „Zugehörigkeit, Loyalität und Identität in Oberschlesien der Moderne: Ein Forschungskomplex im Wandel?/ Przynależność, lojalność i tożsamość na Górnym Śląsku w okresie nowoczesności. Zmiany kompleksu badawczego?”; dr. Bernard Linek zaprezentował „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku” i moderował jedną z sesji.

– 11–12.06.2015, Warszawa; organizator: Instytut Sławistyki PAN; konferencja pt. „Dynamika rozwoju gwar słowiańskich w kontekście dziedzictwa narodowego i kulturowego”; prof. dr hab. Bogusław Wyderka wygłosił referat pt. „O rozwoju polskich dialektów w XX w.”.

– 11–12.06.2015, Gliwice; organizator: Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach; konferencja pt. „Pod czerwoną gwiazdą. Aspekty sowieckiej obecności w Europie Środkowo-Wschodniej w 1945 roku/ Under the Red Star. Aspects of Soviet Presence in East Central Europe in 1945”; ks. prof. dr hab. Andrzej

Hanich wygłosił referat pt. „Księża, zakonnicy i siostry zakonne zamordowani przez żołnierzy Armii Czerwonej w początkach 1945 r. na Śląsku Opolskim”.

– 14–15.09.2015, Kraków; organizator: Instytut Języka Polskiego PAN; konferencja pt. „Status gwary w języku i kulturze”; prof. dr hab. Bogusław Wyderka wygłosił referat pt. „Gwara w twórczości nowej fali prozaików śląskich”.

– 22–24.09.2015, Kraków; organizator: Uniwersytet Jagielloński; konferencja pt. „III Ogólnopolski Kongres Politologii. Odsłony Polityki”; dr Bernard Linek wygłosił referat pt. „Stosunek mniejszości na Górnym Śląsku do pamięci powstań śląskich”, a dr Marek Mazurkiewicz referat pt. „Regionalne uwarunkowania i specyfika polityki polskiej wobec mniejszości narodowych i etnicznych na przykładzie województwa opolskiego”.

– 25–26.09.2015, Warszawa; organizator: Wydział Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego; konferencja pt. „Kultury i języki pamięci”; dr Marek Mazurkiewicz wygłosił referat pt. „Kultura pamięci mniejszości niemieckiej w Polsce – między trudną przeszłością a utrakwistyczną terażniejszością?”.

– 21–22.10.2015, Wrocław; organizatorzy: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Przedstawicielstwo Regionalne Komisji Europejskiej we Wrocławiu; konferencja pt. „Wielokulturowość – komunikacja na stykach kultur: przestrzenie konfliktu i kompromisu”; dr Ewa Dawidejt-Drobek i dr hab. Wiesław Drobek wygłosili referat pt. „Wielokulturowa przeszłość we współczesnym dyskursie turystyki kulturowej na pograniczu polsko-czeskim”.

Konferencje krajowe poza Instytutem Śląskim:

– 8.03.2015, Wrocław; organizatorzy: Papiński Wydział Teologiczny we Wrocławiu, Fundacja „Studium Culturae Ecclesiae”; konferencja pt. „Człowiek–Wspólnota–Odpowiedzialność”; ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich wypowiedział się na temat kard. Bolesława Kominka w 50-lecie „Listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r.”.

– 22.04.2015, Warszawa; organizatorzy: Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych Sejmu RP oraz Biuro Analiz Sejmowych; konferencja pt. „Tragedia Górnos Śląska 1945”; dr Bernard Linek wygłosił referat pt. „Polityka wobec Niemców na Górnym Śląsku w 1945 r.”.

– 21.05.2015, Opole; organizatorzy: Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu, Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu; konferencja pt. „Koniec wojny na Śląsku 1945 r.”; dr Bernard Linek wygłosił referat pt. „Dzieje Opola w okresie hitlerowskim”.

– 19–20.10.2015, Wrocław; organizator: Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego; „Ogólnopolska Konferencja Naukowa XXVIII Forum Pedagogów

pt. Kultura popularna jako przestrzeń uczenia się”; dr Ewa Dawidejt-Drobek i dr hab. Wiesław Drobek wygłosili referat pt. „(Re)konstruowanie portretu miasta. Fotonarracje w publikacjach albumowych z tak zwanych Ziem Odzyskanych”.

Konferencje popularnonaukowe:

– 6.03.2015, Wrocław; organizator: Rodzina Rodła; konferencja pt. „77. rocznica ogłoszenia Prawd Polaków spod Znak Rodła. Berlin, 6 marca 1938 – Wrocław 6 marca 2015”; dr hab. Piotr Pałys przedstawił referat pt. „Związek Polaków w Niemczech w latach 1933–1939”.

– 15–16.04.2015, Opole–Gliwice; organizatorzy: Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, PIN – IŚ; spotkanie pt. „Zakończenie II wojny światowej i początki polityki antyniemieckiej na Górnym Śląsku we wspomnieniach świadków czasu”; dr Bernard Linek wziął udział w dyskusji panelowej oraz promocji książki swojego autorstwa pt. „Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945–1950”.

– 12.05.2015, Opole; organizator: Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa; konferencja szkoleniowa; dr Marek Mazurkiewicz wygłosił referat pt. „Specyfika i regionalne uwarunkowania upamiętnień w województwie opolskim ze szczególnym uwzględnieniem Tragedii Górnośląskiej”.

– 13–14.05.2015, Opole; organizator: Opolski Urząd Wojewódzki; konferencja pt. „Poszanowanie praw mniejszości jako fundament wykorzystania przez region różnorodności etnicznej”; dr hab. Piotr Pałys przedstawił referat pt. „Żywa dwujęzyczność na przykładzie społeczności Serbołużyczan w Niemczech”.

– 21.05.2015, Opole; organizatorzy: Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Muzeum Śląska Opolskiego; spotkanie pt. „Górny Śląsk i Wielka Wojna”; dr Bernard Linek wziął udział w dyskusji panelowej dot. problematyki I wojny światowej na Górnym Śląsku oraz nad książką Moniki i Sebastiana Rosenbaumów pt. „Górny Śląsk i Wielka Wojna”.

– 17.06.2015, Nysa; organizator: Uniwersytet Trzeciego Wieku; dr Monika Choroś przedstawiła wykład pt. „O czym mówią nam nazwy miejscowe ziemi nyskiej”.

– 10–12.09.2015, Gliwice; organizator: Stowarzyszenie Archiwistów Polskich; „XII Zjazd Sekcji Archiwistów Samorządowych”; dr hab. Piotr Pałys wygłosił referat pt. „Obecna registratura Domowiny oraz jej archiwalia w zasobie Serbskeho kulturneho archiwa w Budziszynie”.

– 23.09.2015, Wrocław; organizator: Rodzina Rodła; konferencja pt. „Poczdam 1945–2015”; dr hab. Piotr Pałys przedstawił referat pt. „Niespełnione nadzieje. Serbołużyckie aspiracje niepodległościowe w latach 1945–1947”.

– 26.09.2015, Wrocław; organizator: Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej; „V Festiwal Kultury Mniejszości Niemieckiej”; dyskusja panelowa pt. „Niemcy w Polsce w powojennym czterdziestoleciu – od wysiedleń i odniemczania do legalizacji mniejszości” z udziałem dr. Bernarda Linka.

– 6.11.2015, Opole; organizator: Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli; konferencja pt. „Inny nie znaczy obcy”; dr Marek Mazurkiewicz wygłosił referat pt. „Polityka państwa polskiego wobec cudzoziemców w kontekście województwa opolskiego”.

– 12–13.11.2015, Rudersdorf (RFN); organizator: Bergverein Rudersdorf; konferencja pt.: „Graf von Reden und seine Bedeutung für den Rudersdorfer Bergbau/Graf von Reden i jego znaczenie dla kopalni w Rudersdorf”; dr Bernard Linek wygłosił referat pt. „Die wirtschaftliche Grundidee von Reden, seine Bedeutung für Preussen und Oberschlesien/ Gospodarcza koncepcja von Redena, jego znaczenie dla Prus i Górnego Śląska”.

– 26.11.2015, Opole; organizator: Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Opolu-Łambinowicach; symposium pt. „Twarze Opola”; prof. dr hab. Michał Lis wygłosił referat i moderował spotkanie pt. „Walera Świerca śląskie bytowanie”.

Dr hab. Stanisława Sochacka opracowywała ekspertyzy o dodatkowych nazwach miejscowości dla gmin zamieszkałych przez mniejszość niemiecką.

Dr Marzena Muszyńska stale współpracowała (wykłady okolicznościowe połączone z prezentacjami multimedialnymi) ze Szkołą Podstawową i Gimnazjum Towarzystwa Alternatywnego Kształcenia (TAK).

Kształcenie kadr naukowych:

– Ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich sprawuje opiekę naukową nad jednym przewodem habilitacyjnym oraz jedną rozprawą doktorską.

Członkostwo w towarzystwach, organizacjach i instytucjach naukowych:

– Dr Bernard Linek jest członkiem międzynarodowej organizacji naukowej – Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen, a dr hab. Piotr Pałys – towarzystwa naukowego Maćica Serbska wedomostne towarstwo/wedomostne towaristwo/wissenschaftliche Gesellschaft. Mgr Leokadia Drożdż i dr Piotr Pałys są członkami Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego.

– Prof. dr hab. Michał Lis jest członkiem Rady Naukowej Międzynarodowego Centrum Studiów Śląskich (Wrocław, Opawa, Opole, Katowice).

Pracownicy Zakładu są członkami rad naukowych w kraju: Grupy Roboczej Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej (dr Bernard Linek), Rady Naukowej Mu-

zeum Czynu Powstańczego na Górze św. Anny oraz Rady Naukowej Muzeum Śląska Opolskiego (prof. dr hab. Michał Lis), Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Onomastycznej PAN (dr hab. Stanisława Sochacka), Komisji Historycznej PAN Oddziału Katowickiego (prof. dr hab. Michał Lis), Polsko-Czeskiej i Polsko-Słowackiej Komisji PAN w Katowicach/Cieszynie, Polskiego Towarzystwa Językoznawczego (dr Marzena Muszyńska), Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Komisji Historycznej Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (dr Marek Mazurkiewicz).

Dr hab. Stanisława Sochacka pełni funkcję eksperta w Regionalnej platformie informacyjnej dla mieszkańców i samorządu Dolnego Śląska przy Urzędzie Marszałkowskim we Wrocławiu oraz eksperta w zakresie dziedzictwa kulinarnego w Urzędzie Marszałkowskim w Opolu.

Pracownicy Zakładu pełnią także funkcje w periodykach naukowych: „Górnośląskich Studiach Socjologicznych. Seria Nowa”, Uniwersytet Śląski (Rada Naukowa – prof. dr hab. Michał Lis); „Pro Lusatia. Opolskie Studia Łużykoznawcze” (dr hab. Piotr Pałys – red. naczelny, ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich – członek Rady Naukowej), „Studiów Śląskich” (red. naczelny – dr Bernard Linek; Rada Redakcyjna – ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich, dr hab. Stanisława Sochacka i Komitet Redakcyjny – prof. dr hab. Michał Lis, prof. dr hab. Bogusław Wyderka – członkowie).

Dr hab. Stanisława Sochacka była członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych Opolskiego Urzędu Marszałkowskiego w zakresie dziedzictwa kulinarnego.

Ks. prof. dr hab. Andrzej Hanich jest członkiem Rady Głównej Instytutów Badawczych VIII kadencji.

Prof. dr hab. Bogusław Wyderka jest członkiem Rady Naukowej Muzeum Wsi Opolskiej.

Michał Lis

5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH W 2015 ROKU

W 2015 r. w Pracowni Badań Społecznych została zatrudniona dr Danuta Berlińska, tym samym skład osobowy Zakładu Badań Regionalnych i Lokalnych zwiększył się do 9 osób, w tym 2 profesorów, 4 adiunktów i 3 asystentów.

W konsekwencji zakończonych zadań badawczych analizy naukowe pracowników Zakładu w 2015 r. uległy znaczącej modyfikacji. Podobnie jak w roku poprzednim, w dalszym ciągu skupione były wokół dwóch głównych zagadnień związanych z rolą i miejscem Śląska w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa oraz procesem przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych Ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską. W kontekście szczegółowym dotyczyły następujących zagadnień:

- V.2. Migracje zagraniczne a rozwój regionalny (dr Brygida Solga),
- V.3. Europejska energia. Działania podejmowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Województwa Opolskiego w celu tworzenia i wzmacniania więzi w społecznościach lokalnych (mgr Robert Wieczorek),
- VI.1. Rozwój demograficzny Śląska Opolskiego w świetle nowej prognozy demograficznej GUS (prof. dr hab. Robert Rauziński, dr hab. Kazimierz Szczygielski),
- VI.2. Społeczne konsekwencje wprowadzania odnawialnych źródeł energii na Śląsku Opolskim (mgr Piotr Solga),
- VI.3. Uwarunkowania ekologiczne jako czynnik pozyskiwania środków na rozwój regionalny na przykładzie województwa opolskiego (dr inż. Katarzyna Widera),
- VI.4. Depopulacja w przekroju regionalnym województwa opolskiego w latach 1978–2011 (dr Joanna Dybowska),
- VI.5. Procesy demograficzne na obszarach wiejskich województwa opolskiego w latach 1988–2014 (mgr Magdalena Moj).

W 2015 r. pracownicy Zakładu opublikowali łącznie 20 artykułów, kolejnych 8 zostało przyjętych do druku, w sumie powstało 28 różnych pozycji (artykułów i monografii). Obok aktywności publikacyjnej pracownicy uczestniczyli w szeregu konferencji i spotkań naukowych oraz wyjazdów studyjnych. Łącznie wzięli udział w 13 konferencjach, w tym 2 zagranicznych. Były to m.in.:

– 7–9.09.2015, Leeds; organizatorzy: British Society for Population Studies 2015 Conference, The University of Leeds; dr Joanna Dybowska wygłosiła referat pt. „What we know or rather don't know about population size in Poland after the latest census”.

– 14–15.10.2015, Łągow; organizatorzy: Komitet Badań nad Migracjami PAN, Uniwersytet Zielonogórski; IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Migracje w XXI wieku – wybór, konieczność czy przymus”; dr Joanna Dybowska przedstawiła referat pt. „Demograficzne skutki długotrwałych i intensywnych migracji na przykładzie województwa opolskiego”.

– 27–28.04.2015, Opole; organizatorzy: Politechnika Opolska, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Polskie Towarzystwo Geograficzne; XXXI Seminarium Geografia Wsi pt. „Obszary wiejskie – pierwsza dekada w Unii Europejskiej i nowa perspektywa”; mgr Magdalena Moj wygłosiła referat pt. „Wielofunkcyjność obszarów wiejskich w świetle strategii rozwoju lokalnego gmin woj. opolskiego”.

– 28–30 IX 2015, Darmstadt; organizator: Deutsches Polen-Institut w Darmstadt; „Deutsch-Polnisches Promotionskolleg, Methodenworkshop 2015”; mgr Piotr Solga przedstawił referat pt. „Soziale Kontexte der erneuerbaren Energiequellen in der Opole Woiwodschaft. – Einführung zum Thema »Kulturelle Turns und der Vergleich als Methode. Interdisziplinäre Zugänge«”.

W kwietniu 2015 r. mgr Piotr Solga przebywał w Sorbisches Institut – Serbskim Instytucie w Budziszynie na wyjeździe studyjnym, gdzie przeprowadził serię wywiadów z przedstawicielami społeczności lokalnych nt. społecznych skutków istnienia wielkoskalowych kopalni odkrywkowych w regionie. Efektem wyjazdu jest artykuł, który ukaże się w 14. tomie czasopisma „Pro Lusatia. Opolskie Studia Łużycoznawcze”.

Mgr Magdalena Moj była członkiem komitetu organizacyjnego międzynarodowej konferencji „Colloquium Opole 2015” pt. „Pojęcie pokoju i wojny we współczesnej Europie”, Opole, 16–17.11.2015, którą zorganizowały: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Muzeum Śląskie w Görlitz oraz Uniwersytet Ostrawski.

W 2015 r. pracownicy Zakładu uczestniczyli w następujących projektach i zespołach eksperckich:

– prof. dr hab. Robert Rauziński, dr hab. Kazimierz Szczygielski, dr Danuta Berlińska, dr Joanna Dybowska, dr Brygida Solga, dr inż. Katarzyna Widera: „Prognoza ludności dla województwa opolskiego do 2050 roku. Wnioski w

kontekście prowadzenia polityki regionalnej oraz wsparcia odnowy demograficznej województwa opolskiego”. Ekspertyza w ramach projektu pn. „Opolskie Obserwatorium Terytorialne. Wzmocnienie systemu monitorowania polityk publicznych” (Poddziałanie 5.2.1.POKL), wykonana na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego,

– dr Brygida Solga: „Kierunki i skala migracji zagranicznych oraz wewnętrznych mieszkańców województwa podkarpackiego”. W: „Wpływ procesów demograficznych zachodzących w województwie podkarpackim na demograficzną i ekonomiczną sferę życia mieszkańców”. Ekspertyza wykonana pod kierunkiem prof. dr. hab. Krystiana Heffnera na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego,

– mgr Piotr Solga pełnił funkcję sekretarza w ramach projektu: „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku”. Projekt Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki realizowany był w latach 2012–2015,

– również mgr Piotr Solga podjął współpracę w ramach „Słownika etymologicznego nazw geograficznych Śląska”, t. XVII, „Suplement A–Ż”. Projekt Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki realizowany w latach 2013–2014.

W Zakładzie opracowano kilka ofert badawczych skierowanych do różnych podmiotów i instytucji regionalnych oraz do Narodowego Centrum Nauki. Były to:

– „Identyfikacja transgranicznych potencjałów rozwoju społecznego-gospodarczego na polsko-czeskim przygraniczu”, projekt złożony do konkursu Opus 9 Narodowego Centrum Nauki (prof. dr hab. Krystian Heffner, dr Brygida Solga, mgr Robert Wiczorek),

– „Prognoza ludności i zasobów pracy w układzie przestrzennym miast i gmin województwa opolskiego na lata 2015–2025 w wariacie biologicznym i pomigracyjnym”, oferta badawcza skierowana do samorządów lokalnych (gmin miejskich i wiejskich oraz powiatów) województwa opolskiego (prof. dr hab. Robert Rauziński, dr Joanna Dybowska, mgr Magdalena Moj),

– „Regionalna strategia wobec procesu starzenia się ludności w województwie opolskim”, oferta badawcza skierowana do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (prof. dr hab. Robert Rauziński, dr Danuta Berlińska, dr Brygida Solga).

Pracownicy Zakładu w dalszym ciągu byli członkami wielu instytucji naukowych i gremiów krajowych oraz regionalnych, w tym m.in.:

- Rządowej Rady Ludnościowej (prof. dr hab. Robert Rauziński, dr hab. Kazimierz Szczygielski),
- Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN (prof. dr hab. Robert Rauziński),
- Komitetu Badań nad Migracjami PAN (dr Brygida Solga),
- Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN (dr Brygida Solga),
- European Association for Population Studies (dr Joanna Dybowska),
- Polskiego Towarzystwa Demograficznego (dr hab. Kazimierz Szczygielski),
- Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (mgr Robert Wieczorek),
- Towarzystwa Urbanistów Polskich (dr hab. Kazimierz Szczygielski),
- Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej (dr hab. Kazimierz Szczygielski),
- Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Opolu (prof. dr hab. Robert Rauziński, dr Brygida Solga),
- Rady Programowej Fundacji Górażdze „Aktywni w Regionie” (dr hab. Kazimierz Szczygielski).

W 2015 r. dr Joanna Dybowska została odznaczona srebrną odznaką honorową Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, przyznaną przez Kapitułę Zarządu Krajowego PTE.

Należy zwrócić uwagę na aktywność organizacyjną pracowników Zakładu. Dr Brygida Solga jako sekretarz i mgr Magdalena Moj jako skarbnik aktywnie uczestniczyły w pracach statutowych Stowarzyszenia Instytut Śląski. Jednocześnie mgr Magdalena Moj łączyła pracę naukową z funkcją pełnomocnika dyrektora ds. sprzedaży i kolportażu, mgr Piotr Solga był pełnomocnikiem dyrektora ds. promocji i obsługi multimedialnej, a mgr Robert Wieczorek pełnomocnikiem dyrektora ds. wydawniczych.

Brygida Solga

6. SPRAWOZDANIE Z PRACY BIBLIOTEKI W ROKU 2015

I. Gromadzenie i opracowanie zbiorów

1. Wydawnictwa zwarte

Stan księgozbioru w dniu 31.12.2014 r. – 57 870 wol.

W 2015 r. przybyło 277 wol.

Wykreślono z inwentarza 7 wol.

Stan w dniu 31.12.2015 r. – 58 140 wol.

Przybytki książek według sposobu nabycia:

Ogółem – 277 wol., w tym: kupno – 5 wol., wymiana – 169 wol. (w tym 55 z zagranicy), dary – 103 wol.

Wartość książek: zakupionych – 122,37 zł, otrzymanych w ramach wymiany – 4674,83 zł oraz darów – 2862,00 zł.

2. Czasopisma

Stan w dniu 31.12.2014 r. – 22 429 wol.

W 2015 r. przybyło 206 wol.

Wykreślono z inwentarza ---- wol.

Stan w dniu 31.12.2015 r. – 22 635 wol.

W 2015 r. biblioteka otrzymywała 91 tytułów czasopism bieżących (w tym 24 zagraniczne).

Czasopisma według sposobu nabycia:

Ogółem – 91 tytułów, w tym: kupno – 0, dary – 37 (w tym 10 zagranicznych), wymiana – 54 (w tym 14 zagranicznych).

Na prenumeratę i zakup czasopism wydano 0,00 zł.

Wartość czasopism otrzymanych w darze wyniosła 2287,70 zł (w tym z zagranicy 557,50 zł) oraz w ramach wymiany – 5051,22 zł (w tym 872,00 zł z zagranicy).

3. Zbiory specjalne

a. Kartografia

Stan w dniu 31.12.2015 r. – 754 mapy oraz 118 map rękopiśmiennych.

b. Rękopisy

Stan w dniu 31.12.2015 r. – 7262 teczki.

- c. Ikonografia
Stan w dniu 31.12.2015 r. – 3934 pozycji fotografii oraz 365 pozycji (1462 klatki) negatywów.
- d. Mikrofilmy
Stan w dniu 31.12.2015 r. – 386 zwojów.
- e. Dokumenty elektroniczne
Stan w dniu 31.12.2015 r. – 104 sztuki.

II. Udostępnianie

1. Czytelniczy
Z biblioteki korzystało 19 pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu oraz 84 osoby spoza niego.
2. Wypożyczalnia miejscowa
Wypożyczono 105 wol. wydawnictw zwartych i czasopism.
3. Czytelnia
Czytelnia była czynna dla pracowników PIN – IS przez cztery dni w tygodniu, dla osób z zewnątrz dwa dni w tygodniu.
Zarejestrowano 454 odwiedziny w czytelni, gdzie udostępniono 839 wol. wydawnictw zwartych, 411 jednostek czasopism bieżących oraz 128 wol. jednostek zbiorów specjalnych (rękopisy, mapy i mikrofilmy).
4. Wypożyczalnia międzybiblioteczna
Sprowadzono 10 wol. wydawnictw zwartych, 6 wol. wydawnictw ciągłych dla pracowników PIN – IS.
5. Pracownicy Instytutu w czytelni wykonali 635 odbitek kserograficznych.

III. Wymiana

Biblioteka przekazała w ramach wymiany 100 wol. wydawnictw zwartych (w tym 29 dla odbiorców zagranicznych) oraz wydawnictwa ciągłe – 85 wol. (w tym 37 dla odbiorców zagranicznych).

Wartość przekazanych wydawnictw – 3539,00 zł.

IV. Opracowanie, informacja

1. Udzielano na bieżąco informacji bibliograficznych i bibliotecznych (w tym 73 telefonicznych) oraz odpisywano na e-maile czytelników.
2. Gromadzono materiały do bibliografii publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w 2015 r.

3. Prowadzono na bieżąco katalog komputerowy w systemie SOWA 1.

V. Sprawy inne

1. Złożony w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego wniosek pn. „Digitalizacja i udostępnianie zbioru archiwalnego pt. »Dachau. Obóz koncentracyjny. Dokumenty«” w ramach programu Dziedzictwo Kulturowe – priorytet 6 – Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego otrzymał 53,20 pkt na 70 pkt uprawniających do uzyskania rekomendacji.
2. Wirtualna Biblioteka Nauki to projekt realizowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach którego pracownicy PIN – IŚ mogą korzystać z następujących baz: Elsevier, Springer, Web of Science.
3. Decyzja dyrektora Instytutu o wstrzymaniu zakupu czasopism i książek obowiązująca od 1.04.2014 r. została podtrzymana w 2015 r. Książki pozyskane drogą zakupu zostały sfinansowane ze środków dotacji celowej dla młodych naukowców MNiSW Nr 5747/E-31/M/2015.
4. Za sprzedane karty biblioteczne oraz wykonane kserokopie i skany materiałów bibliotecznych uzyskano ogółem 380,00 zł.
5. Na bieżąco prowadzono ekspozycję nowości książkowych.

VI. Sprawy personalne

W 2015 r. w bibliotece zatrudniona była mgr Ewa Golec na trzy czwarte etatu.

Ewa Golec

7. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA W 2015 ROKU

W roku 2015 opublikowano 16 pozycji o łącznej objętości 317,2 arkusza wydawniczego, których nakład wyniósł w sumie ok. 3,8 tysiąca egzemplarzy.

Lp.	Autor	Tytuły opublikowane w 2015 r.	Objętość (w ark. wyd.)	Nakład (w tys. egz.)
1	(red.) Marek Mazurkiewicz, Annemarie Franke, Tadeusz Siwek	„Colloquium Opole 2014. 10 lat razem w Unii Europejskiej. Zagrożenia i szanse”	11,50	0,25
2	(red.) Marek Sobczyński, Marek Barwiński	„Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage”, „Region and Regionalism”, No. 12, vol. 1	16,00	0,1
3	(red.) Krystian Heffner	„Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage”, „Region and Regionalism”, No. 12, vol. 2	10,00	0,1
4	(red.) Andrzej Hanich	„Ks. Bolesław Kominek. Wspomnienia i dokumenty pastoralne pierwszego administratora apostolskiego Śląska Opolskiego (1945–1951)”, tom II, wydanie II	44,50	0,12
5	Andrzej Hanich	„Książdz infułat Bolesław Kominek. Pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego (1945–1951)”, tom I, wydanie II	12,00	0,12
6	(red.) Bernard Linek i Andrzej Michalczyk	„Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku”	74,00	1,2
7	Ewa Dawidejt-Drobek	„Nazwy ulic w Nysie w kontekście pamięci kulturowej”	12,00	0,2
8	Bernard Linek	„Państwowy Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku. Sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015”	3,20	0,1
9	Michał Lis	„Powstania śląskie i plebiscyt ze współczesnej perspektywy”	9,50	0,15

10	(red.) Bogusław Wyderka	„Słownik gwar śląskich”, t. XIV (K – KLACZ)	27,00	0,2
11	Monika Choroś, Łucja Jarczak, Stanisława Sochacka	„Słownik nazw miejscowych Śląska. Niemiecko-polski i polsko-niemiecki”	30,00	0,3
12	Marek Mazurkiewicz	„Spór o pamięć. Polityczne następstwa powojennych wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich”*	19,00	0,4
13	Bernard Linek	„Studia Śląskie”, t. 76	16,00	0,15
14	Bernard Linek	„Studia Śląskie”, t. 77	16,00	0,15
15	(red.) Michał Lis, Anna Jedynak	„Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka”	9,00	0,15
16	(red.) Piotr Pałys, Dietrich Soltze-Szołta	„W 90. rocznicę założenia Dzielnic I Związku Polaków w Niemczech. Mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym”	7,50	0,15
Razem			317,2	3,84

* Książka wydana we współpracy z Wydawnictwem Scholar.

Nad przebiegiem prac związanych z wydawaniem książek czuwała Komisja Konkursowa ds. wydawniczych pod przewodnictwem dr. Bernarda Linka – p.o. dyrektora ds. naukowych. W skład komisji wchodzi także: dr Brygida Solga i mgr Magdalena Moj – pełnomocnik dyrektora ds. sprzedaży i kolportażu oraz mgr Robert Wieczorek specjalista ds. wydawniczych PIN – IŚ (sekretarz komisji). W 2015 r. komisja zbierała się 20 razy. Podczas obrad podejmowano decyzje i rekomendacje związane z inicjowaniem i rozstrzygnięciem zapytań ofertowych dotyczących publikacji PIN – IŚ. Dyskutowane były także sprawy związane z rozpowszechnianiem wydanych publikacji oraz planów wydawniczych. Wstępnie na 2016 r. zaplanowano wydanie dziewięciu kolejnych pozycji pod szyldem Instytutu.

Robert Wieczorek

8. SPRZEDAŻ PUBLIKACJI W 2015 ROKU

W roku 2015 sprzedano łącznie 1371 publikacji, o 633 więcej niż w ubiegłym roku. Najczęściej kupowano¹:

Lp.	Tytuł publikacji	Autor/redaktor	Sprzedanych egz.	Cena 1 egz. w zł
1	„Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska w XIX i XX wieku”	Bernard Linek, Andrzej Michalczyk	660	75,00 promocja 55,00
2	„Słownik nazw geograficznych Śląska”, t. 16	red. Stanisława Sochacka	51	25,00
3	„Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945–1950”	Bernard Linek	44	39,00
4	„Studia Śląskie”, t. 75	red. Bernard Linek	32	20,00
5	„Studia Śląskie”, t. 74	red. Bernard Linek	29	20,00
6	„Państwa słowiańskie wobec Łużyc w latach 1945–1948”	Piotr Pałys	20	50,00
7	„Wielka wojna, mały region. Pierwsza wojna światowa w perspektywie górnośląskiej. Szkice i studia”	red. Bernard Linek, Sebastian Rosenbaum i Joanna Tofilska	18	20,00
8	„Współczesne problemy demograficzne Śląska”	Robert Rauziński, Kazimierz Szczygielski	17	20,00
9	„Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX w. ”	Michał Lis, Łucja Jarczak, Leokadia Drożdż	16	18,00

Oprac. Magdalena Moj

¹ Sporządzono na podstawie faktur.

Sprzedaż w poszczególnych miesiącach

Rok \ Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Suma
2014	30	30	48	160	40	36	66	42	88	125	43	30	738
2015	27	56	36	66	44	66	85	100	238	185	342	126	1371

Oprac. Krystyna Klimek, Magdalena Moj

W 2015 r. znacząco wzrosła sprzedaż publikacji PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w poszczególnych miesiącach. Książki kupowano najczęściej w listopadzie, we wrześniu i w październiku, z kolei najrzadziej w styczniu, marcu i maju. Znacząco na sprzedaż wpłynęła obniżka cen książek, szczególnie „Leksykonu...”, a także naliczane rabaty.

Rozchody publikacji w 2015 r.

2015 r.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Suma
Wymiana biblioteczna	–	–	–	–	–	–	–	–	–	173	1	–	174
Biblioteka PIN – IŚ	–	20	–	3	3	3	–	–	3	–	6	9	47
Egz. autorskie	10	40	2	36	3	37	50	29	10	3	60	62	342
Egz. obowiązkowe	–	–	–	136	1	–	–	–	–	–	–	–	137
Egz. promocyjne	9	5	3	6	5	6	4	–	43	2	49	129	261

Oprac. Krystyna Klimek

W 2015 r. przekazano autorom największą liczbę egzemplarzy (342 sztuki). W celach promocyjnych (m.in. podczas konferencji) oddano 261 książek. Do bibliotek przesłano 137 egzemplarzy obowiązkowych, a w ramach wymiany bibliotecznej 174 książki. Zbiory miejscowej biblioteki zasililo 47 egzemplarzy autorstwa pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Łącznie wydano z magazynu PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu (wliczając sprzedaż) 2332 publikacje.

Ofertę wydawniczą wysyłano do szkół, bibliotek, instytucji na terenie województwa opolskiego oraz do księgarń, a z częścią z nich nawiązano współpracę (m.in. z Cieszyna, Rybnika, Gliwic, Bytomia, Katowic). Na stronie internetowej na bieżąco zamieszczano informacje o nowościach (również w newsletterze), a także informowano stałych klientów. W zakładce „księgarnia” zamieszczono opisy publikacji wraz z cenami. Regularnie odpowiadano na zapytania klientów dotyczące publikacji wydawanych przez PIN – Instytut Śląski w Opolu.

Magdalena Moj

9. PROMOCJA I OBSŁUGA MULTIMEDIALNA W 2015 ROKU

W roku 2015 funkcję pełnomocnika dyrektora ds. promocji i obsługi multimedialnej pełnił mgr Piotr Solga. Wykonywał zadania z dziedziny informatyki i reklamy, które promowały działalność Instytutu. Przy niewielkich nakładach finansowych skutecznie nagłaśniał nowe publikacje oraz ważne dla Instytutu oraz jego partnerów wydarzenia, jak konferencje, spotkania autorskie czy warsztaty naukowe.

W roku 2015 pełnomocnik skupiał się głównie na następującej działalności:

1. Administracja stroną internetową Instytutu (www.instyutslaski.com) oraz skrzynkami e-mail na serwerze instyutslaski.com, wraz z dbałością o spójność szaty graficznej oraz o niezakłócone działanie i terminowe rozliczanie opłat za utrzymanie serwera i domeny. Strona miała w 2015 r. niemal 45,5 tys. wyświetleń (o 1,5 tys. więcej niż przed rokiem). Bezkosztowo poprawiono również zgodność z wymogami dostępności strony dla osób niepełnosprawnych.
2. Administracja stroną facebookową (www.facebook.com/instyutslaski), promującą działalność PIN – IŚ wśród młodszego pokolenia odbiorców. Strona ma 207 użytkowników (wzrost o 67 osób), przy braku nakładów finansowych na promocję.
3. Administracja Biuletynem Informacji Publicznej (<http://instyutslaski.biuletyn.info.pl>) – dodawanie i aktualizacja ogłoszeń oraz wykazu pracowników.
4. Administracja kontem PIN – IŚ na portalu www.pol-int.org, promującym osiągnięcia Instytutu w naukowym gronie polsko- i niemcoznawców.
5. Techniczne opracowanie „Newsletterów” nr 1 (5) 2015 oraz nr 2 (6) 2015, będących bezpłatnym biuletynem sprawozdawczym oraz promocyjnym Instytutu. W ramach zadań wykonano prace z zakresu obróbki graficznej oraz DTP. „Newslettery” mają obecnie ponad 400 odbiorców, z których ponad 140 każdorazowo czyta ich zawartość.
6. Opracowanie (obróbka graficzna, DTP, koncepcja szaty graficznej) ulotek i plakatów w ramach międzynarodowej konferencji naukowej „Colloquium Opole 2015. Pojęcie pokoju i wojny we współczesnej Europie” oraz obsługa sprzętu video w jej trakcie. Pomoc w promocji oraz obsługa fotograficzna cyklu spotkań „Środy w Instytucie Śląskim”.

7. Praca z zakresu DTP przy przygotowaniu oficjalnego „Sprawozdania z działalności PIN – IŚ w 2014 r.” w formie książkowej.
8. Pomoc techniczna w razie drobnych awarii sprzętu komputerowego oraz w zakresie jego obsługi. Obsługa multimedialna zaplecza konferencji naukowych. Konsultacje techniczne z profesjonalnym serwisem w przypadku poważniejszych awarii sprzętu. Pomoc w doborze nowego sprzętu i oprogramowania (w 2015 r. negocjacje cenowe i zakup programu do analizy statystycznej SPSS).

W celu minimalizacji kosztów wymienione zadania były realizowane w miarę możliwości przy pomocy darmowych programów dostępnych na licencji open source, a PIN – IŚ wnosił jedynie nieuniknione opłaty za usługi on-line oraz – w razie potrzeby – wydruki.

Plany na rok 2016:

1. Kontynuacja prac nad stronami internetowymi PIN – IŚ (oficjalną, BIP, facebookową oraz administracja kontem w ramach platformy Pol-Int). Aktualizacje oraz modyfikacja szaty graficznej.
2. Kontynuacja prac nad „Newsletterami” i „Sprawozdaniem”. Obsługa Instytutu w zakresie DTP, dokumentacji fotograficznej, obróbki graficznej, wsparcia i konsultacji technicznych. Wszechstronna promocja działalności PIN – IŚ.

Piotr Solga

10. DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA INSTYTUT ŚLĄSKI W 2015 ROKU

W 2015 r. miały miejsce wybory do organów Stowarzyszenia. Członkami Kuratorium zostali: Krystian Heffner (prezes), Michał Lis (zastępca prezesa), Kazimierz Szczygielski (zastępca prezesa), Magdalena Moj (skarbnik), Brygida Solga (sekretarz) oraz Olaf Gwiżdż, Andrzej Hanich, Teresa Nietyksza, Piotr Pałys, Józef Pękala, Maria Szwed (członkowie). W skład Komisji Rewizyjnej weszli: Wanda Musialik (przewodnicząca) oraz Joanna Dybowska, Danuta Lepucka, Stanisława Sochacka, Piotr Solga (członkowie).

W 2015 r. Stowarzyszenie Instytut Śląski we współpracy z PIN – Instytutem Śląskim w Opolu oraz dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydało następujące publikacje naukowe:

– Ewa Dawidejt-Drodek, „Nazwy ulic w Nysie w kontekście pamięci kulturowej”, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Opole 2015.

– Michał Lis, „Powstania śląskie i plebiscyt ze współczesnej perspektywy”, Opole 2015.

– „Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka”, pod red. Michała Lisa, Anny Jedynak, PIN – Instytut Śląski, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Opole 2015.

– Marek Mazurkiewicz, „Spór o pamięć. Polityczne następstwa powojennych wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich”, PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Opole 2015.

Książka Ewy Dawidejt-Drodek dotyczy powojennego nazewnictwa ulic i placów w mieście o długiej historii (stolica nyskiego księstwa biskupów wrocławskich, następnie jedna z ważniejszych twierdz w państwie pruskim, ważny ośrodek administracyjno-gospodarczy w państwie niemieckim), które od 1945 r. znajduje się w granicach Polski. Autorka ukazuje okoliczności działań nazewniczych oraz podaje przesłania symboliczne, wiążące się z wprowadzeniem danej nazwy lub jej usunięciem ze sfery publicznej. Rekonstruuje kreowany w poszczególnych okresach obraz przeszłości i wskazuje wartości, jakie chciano zachować, upamiętniając poszczególne osoby czy wydarzenia historyczne, a także jakie wartości eliminowano z przestrzeni publicznej, znosząc pewne nazwy.

Michał Lis ukazał w swej książce opinie o powstaniach i plebiscycie – od tych pierwszych, ujawnionych tuż po zakończeniu zmagania, aż do dyskusji na temat, czy

i w jaki sposób obchodzić ich 90. rocznicę. Książka stanowi pewnego rodzaju podsumowanie obecnego stanu percepcji powstańczo-plebiscytowej w kręgach społecznych, zwłaszcza w województwach śląskim i opolskim, i kondycji badań historycznych na tym polu.

Książka pod redakcją Michała Lisa oraz Anny Jedynek podejmuje wizję Śląska kreowaną przez Edmunda Jana Osmańczyka, zasłużonego dla Opola działacza politycznego, pisarza i erudyty, zatroskanego o stan i przyszłość regionu styku kultur – polskiej, niemieckiej i czeskiej. Osmańczyk zdaje się być postacią ambiwalentną, gdyż z jednej strony jest oddanym państwu obywatelem, z drugiej zaś – kreatorem własnej biografii, który w zależności od warunków przywołuje lub pomija fragmenty swojego życiorysu. Wymowa treści artykułów wskazuje, że ćwierć wieku po śmierci Osmańczyka jego publicystyka może być podstawą debaty o kondycji Polski i Polaków, zwłaszcza debaty o miejscu inteligencji w funkcjonowaniu państwa, granicach konformizmu oraz kosztach wynikających z postawy państwowca w realiach PRL.

Książka autorstwa Marka Mazurkiewicza podejmuje temat oddziaływania politycznych następstw powojennych wysiedleń Niemców z Polski i Czechosłowacji na pozimnowojenne polsko-niemieckie i czesko-niemieckie stosunki polityczne. W celu dokonania komparatystycznej analizy oddziaływania politycznych następstw wysiedleń na polsko-niemieckie i czesko-niemieckie relacje w publikacji przyjęto politologiczno-historyczną perspektywę badawczą. W pierwszym wymiarze (politologicznym) autor przeprowadził analizę porównawczą współczesnych stosunków polsko-niemieckich i czesko-niemieckich z punktu widzenia oddziaływania na nie politycznych następstw wysiedleń Niemców. W wymiarze historycznym dokonano porównania współczesnego zakresu oddziaływania tych implikacji na wzajemne relacje do okresu zimnej wojny.

W 2015 r. Stowarzyszenie Instytut Śląski w Opolu podjęło również współpracę z Fundacją Górażdze „Aktywni w Regionie”, której pokłosiem było wydanie kolejnej książki pt. „Mniejszość niemiecka na Śląsku Opolskim 1989–2014. Z bagażem przeszłości w realiach współczesności” autorstwa Michała Lisa. Celem publikacji było ukazanie kształtowania się współżycia na Śląsku Opolskim mieszkańców o różnych korzeniach etnicznych i kulturowych w warunkach demokratyzującego się państwa oraz doświadczeniach wynikających z wcześniejszych miejsc życia.

Na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie Stowarzyszenie Instytut Śląski zrealizowało ponadto projekt pt. „Wpływ procesów demograficznych zachodzących w województwie podkar-

packim na demograficzną i ekonomiczną sferę życia mieszkańców”. Jego celem była kompleksowa diagnoza sytuacji społeczno-demograficznej w województwie podkarpackim oraz sformułowanie wniosków, zaleceń i propozycji działań, których wdrożenie w regionalną politykę w skuteczny i efektywny sposób przyczyni się do przeciwdziałania niekorzystnym procesom demograficznym, zmniejszenia tendencji emigracyjnych oraz wspierania reemigracji. W projekcie dokonano ponadto analizy wpływu procesów demograficznych i migracyjnych ludności województwa na rozwój społeczno-gospodarczy regionu oraz przedstawiono aspiracje edukacyjne i zawodowe, zamierzenia migracyjne, plany i dążenia życiowe młodzieży z województwa podkarpackiego.

Na rok 2016 Stowarzyszenie planuje zorganizowanie wspólnie z PIN – IŚ dwóch konferencji naukowych. Wsparło również tę placówkę w staraniach o pozyskanie środków na przygotowanie i obsługę nowej strony internetowej półrocznika „Studia Śląskie”.

Brygida Solga

11. BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W ROKU 2015 (ORAZ UZUPEŁNIENIA Z LAT POPRZEDNICH)

Wykaz obejmuje publikacje naukowe, popularnonaukowe i publicystyczne pracowników Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu, które ukazały się w roku 2015 (z uzupełnieniami z lat wcześniejszych).

Bibliografia uwzględnia publikacje osób, które w roku 2015 były zatrudnione (w całości etatu lub jego części przez cały bądź część roku) i akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim w Opolu.

W obrębie każdego roku pozycje uszeregowane są alfabetycznie, na końcu zamieszczone są recenzje i redakcje czasopism.

CHOROŚ MONIKA

1–2. Język, dialekt, gwara, godka; „Chrzyty” nazewnicze i inne zmiany nazw miejscowych // W: *Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku: praca zbiorowa / pod red. Bernarda Linka, Andrzeja Michalczyka*; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – Bibliogr. – S. 69–72: faks.; S. 354–357: faks., fot. – ISBN 978-83-7126-306-4.

3. Rzeka Odra i jej wpływ na toponimię // W: *Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku: pamięć historyczna a polityka / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 77). – Streszcz. ang., niem. – S. 201–218.*

4. *Schlesische Orts- und Flurnamen mit dem Glied Mühle/młyn / ...*, Łucja Jarczak // W: *Wassermühlen und Wassernutzung im mittelalterlichen Ostmitteleuropa / red. Martina Maříková, Christian Zschieschang. – Stuttgart: Franz Steiner Verl., 2015. – (Forschungen zur Geschichte und Kultur des östlichen Mitteleuropa, Bd. 50). – Bibliogr. – S. 173–192. – ISBN 978-3-515-10999-4.*

5. *Słownik nazw miejscowych Śląska polsko-niemiecki i niemiecko-polski = Wörterbuch der Ortsnamen in Schlesien polnisch-deutsch und deutsch-polnisch / ...*, Łucja Jarczak, Stanisława Sochacka; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu.

ski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – 469 s. ; 24 cm. – Tekst równol. pol., niem. – ISBN 978-83-7126-319-4.

DAWIDEJT-DROBEK EWA

6. Kulturowe aspekty restytucji praw miejskich w Polsce / ..., Wiesław Drobek // W: Degraded and restituted towns in Poland: origins, development, problems = Miasta zdegradowane i restytuowane w Polsce: geneza, rozwój, problemy / ed. Robert Krzysztofik, Mirek Dymitrow. – Göteborg: University of Gothenburg, 2015. – (Choros / Human Geography. Department of Economy and Society, ISSN 0347-8521 ; 2015:2). – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 37–59: fot. – ISBN 91-86472-76-3.

7. Nazwy ulic w Nysie w kontekście pamięci kulturowej / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIŚ, 2015. – 160 s.: fot., pl., tab. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Bibliogr. – Indeks. – ISBN 978-83-7126-318-7.

8. Oswajanie krajobrazu i pamięć kulturowa w przewodnikach turystycznych po tak zwanych Ziemiach Odzyskanych / ..., Wiesław Drobek // W: Przewodniki w kulturze / pod red. Krzysztofa Łukasiewicza, Izoldy Topp. – Wrocław: Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2015. – (Acta Universitatis Wratislaviensis, ISSN 0239-6661 ; no 3649. Prace Kulturoznawcze, ISSN 0860-6668 ; 17). – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 101–112. – ISBN 978-83-229-3488-3.

9. Protection of the transborder heritage in Euroregion Praded / ..., Wiesław Drobek // W: Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage: practice in the field of the transborder heritage conservation / ed. by Krystian Heffner ; University of Łódź. Department of Political Geography and Regional Studies, Governmental Research Institute – Silesian Institute in Opole, Silesian Institute Society. – Łódź ; Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski, 2015. – (Region and Regionalism, No. 12, vol. 2). – Bibliogr. – S. 79–97: faks., fot. – ISBN 978-83-7126-312-5.

10. Ukształtowana historycznie przestrzeń wybranych miast powiatu nyskiego jako czynnik rozwoju funkcji turystycznej = Historically formed urban space in selected towns of Nysa county as a factor of touristic function development / ..., Wiesław Drobek // W: Wybrane zagadnienia turystyki i rekreacji w badaniach naukowych / pod red. Aleksandra Stuły. – Opole: Oficyna Wydawnicza PO, 2015. – (Stu-

dia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063, z. 405). – Streszcz. ang. – Bibliogr. – S. 105–121. – ISBN 978-83-64056-95-6.

DROŻDŹ LEOKADIA

11–14. A jednak zostanie... W stulecie założenia Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Orłowej na Śląsku Cieszyńskim (1909–2009) ; Polska národní menšina na Těšínsku v České republice (1920–1995) ; Przyjaźń: zespół śpiewaczomuzyczny ; Tichy Helena (1822–1886) // W: Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej / Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego. T. 4 / red. nauk. Zenon Jasiński, Bogdan Cimała. – Opole INP UO, 2015. – Bibliogr. – S. 11–13: faks. ; 208–211: faks. ; 244–245: fot. ; 358–360. – ISBN 978-83-7395-659-9.

15–18. Olza – rzeka kraju rodzinnego ; Cesarz Franz Josef – przykład cieszyński ; Wyrębany chodnik – proza Gustawa Morcinka ; Gorolski Święto i Święto Trzech Braci // W: Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku: praca zbiorowa / pod red. Bernarda Linka, Andrzeja Michalczyka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – Bibliogr. – S. 85–88: faks., fot. kolor. ; S. 157–160: fot. kolor., portr. ; S. 288–291: faks., fot. kolor. ; S. 367–370: fot. kolor. – ISBN 978-83-7126-306-4.

DYBOWSKA JOANNA

19. Demograficzne uwarunkowania i skutki depopulacji w województwie opolskim / ..., Katarzyna Widera // Studia Ekonomiczne: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. – [Nr] 223 (2015) ; S. 106–118.

GOLEC EWA

20. Bibliografia prac Profesora Włodzimierza Kaczorowskiego za lata 1974–2015 // W: Historia testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, nuntia vetustatis: księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Włodzimierzowi Kaczorowskiemu / pod red. Ewy Kozerskiej, Marka Maciejewskiego, Piotra Steca ; Uniwersytet Opolski. – Opole: Wydaw. UO, 2015. – S. 29–67. – ISBN 978-83-7395-661-2.

21. Bibliografia prac profesora zwyczajnego doktora habilitowanego Michała Lisa za lata 2005–2015 // W: Druga wojna światowa na Śląsku: antecedencje, przebieg, konsekwencje / pod red. Stanisława Senfta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 76). – S. 19–30.

22. Bibliografia publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2014 roku (oraz uzupełnienia z lat poprzednich) // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku : sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 51–[64]. – ISBN 978-83-7126-308-8.

23. Sprawozdanie z pracy biblioteki w roku 2014 // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 39–42: tab. – ISBN 978-83-7126-308-8.

HAAS AGATA

24. Doskonały kancjonał polski: zabytek piśmiennictwa religijnego na Śląsku. – Streszcz. ang. // Kwartalnik Opolski – 2014, nr 4, s. 15–31.

25. Nazewnictwo drugiej osoby Trójcy Świętej w XVII- i XVIII-wiecznych rękopisach karmelitańskich. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // Studia Slavica. – [T.] XVIII, [cz.] 2 (2014), s. 137–149.

26. Pieśni pogrzebne w Doskonałym kancjonał polskim z 1673 roku // W: Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku: pamięć historyczna a polityka / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 77). – Streszcz. ang., niem. – S. 167–183.

HANICH ANDRZEJ

27. Książd Bolesław Kominek / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – [T.] 1, Książd infułat Bolesław Kominek : pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego (1945–1951). – [Wyd. 2]. – Opole: PIN IŚ, 2015. – 178 s.: il., mapy, portr. ; 24 cm. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-288-3.

28. Książd Bolesław Kominek / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. [T.] 2, Wspomnienia i dokumenty pastoralne pierwszego administratora Śląska Opolskiego (1945–1951) / zebrał, oprac. i przypisami opatrzył ... – [Wyd. 2]. – Opole: PIN IŚ, 2015. – 707 s. ; 24 cm. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-289-0.

29. Martyrologium duchowieństwa na Opolszczyźnie, ze szczególnym uwzględnieniem parafii dekanatu prószkowskiego w początkach 1945 roku // W: Tragedia Górnos Śląska w miejscowościach podopolskich 1945 / red. Piotr Górecki. – Opole: Wydaw. i Drukarnia św. Krzyża, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Gmina Prószków, 2015. – S. 71–77: il. – ISBN 978-83-63950-66-8. – ISBN 978-83-7342-494-4.

30. Nastroje wśród ludności Śląska Opolskiego w początkach 1944 roku w świetle raportów Sicherheitsdienst des Reichsführers SS // W: Druga wojna światowa na Śląsku: antecedencje, przebieg, konsekwencje / pod red. Stanisława Senfta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 76). – Streszcz. ang., niem. – S. 101–112.

LINEK BERNARD

31. Co znaczy Tragedia Górnos Śląska // Fabryka Silesia : kwartalnik. – 2015, nr 1, s. 12.

32. Górnos Ślązacy a Reichstag na przełomie XIX i XX wieku: kampanie wyborcze, role polityczne, relacje z wyborcami // Szkice Archiwalno-Historyczne. – 2015, nr 12, s. 243–255.

33-34. Flucht, Vertreibung, Umsiedlung / ..., Christian Lotz ; Im kommunistischen Polen (1945–1950) / Adam Dziurok, ... // W: Geschichte Oberschlesiens: Politik, Wirtschaft und Kultur von den Anfängen bis zur Gegenwart / (Hg.) Joachim Bahlcke, Dan Gawrecki, Ryszard Kaczmarek ; aus dem Polnischen von Rafael Sendek. – Oldenburg: De Gruyter, cop. 2015. – (Schriften des Bundesinstituts für Kultur und Geschichte der Deutschen im östlichen Europa, Bd. 61). – Bibliogr. – S. 639–654: faks., fot., mapa ; S. 366–396: fot. – ISBN 978-3-11-044182-6.

35. Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku: praca zbiorowa / pod red. ..., Andrzeja Michalczyka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – 488 s.: faks., fot. (gł. kolor.), mapy, portr. ; 30 cm. – Streszcz. ang., czes., niem. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-306-4.

36. Łambinowice : czy sprawcy mogą stać się ofiarami ? // W: Polsko-niemieckie miejsca pamięci. T. 2, Wspólne / Oddzielne / red. Robert Traba, Hans-

Henning Hahn ; współpr. Maciej Górny, Kornelia Kończal. – Warszawa: Wydaw. Naukowe Scholar, 2015. – Bibliogr. – S. 334–345. – ISBN 978-83-7383-497-2. – ISBN 978-83-7383-493-4.

37. Mit wypędzenia // *CzasyPismo* : o historii Górnego Śląska. – 2015, nr 2 (8), s. 110–116: il.

38. Polityka kulturalna nazistów wobec robotników zabrzańskich : na podstawie gazety zakładowej „Kohle und Koks” // W: W kręgu kultury i przemysłu: studia z dziejów Zabrze w XX wieku / pod red. Zbigniewa Gołasza ; Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Katowicach, Muzeum Miejskie w Zabrzu. – Katowice: IPN KŚZpNP ; Zabrze: M M, 2015. – Streszcz. ang. – S. 75–88: fot. – ISBN 978-83-7629-913-6. – ISBN 978-83-87436-35-3.

39. Polityka wobec Niemców na Górnym Śląsku w roku 1945 // W: Tragedia Górnos Śląska 1945 : konferencja, Warszawa, 22 kwietnia 2015 r. / pod red. Gabryjeli Zielińskiej. – Warszawa : Wydaw. Sejmowe, 2015. – Bibliogr. – S. 21–32. – ISBN 978-83-7666-390-6.

40. Razem czy osobno? : dylematy szkolnictwa mniejszości polskiej w prowincji górnośląskiej w latach 1922–1939 // W: W 90. rocznicę założenia Dzielnic I Związku Polaków w Niemczech: mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym / red. nauk. ..., Dietrich Scholze-Šořta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Serbski Instytut Budyšin. – Opole: PIN IŚ ; Budyšin: SI, 2015. – S. 77–86. – ISBN 978-83-7126-320-0.

41. Sprawozdanie z działalności naukowej w 2014 roku i zadania badawcze na rok 2015 // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2014. – S. 10–26: tab. – ISBN 978-83-7126-308-8.

42. Stosunek mniejszości na Górnym Śląsku do pamięci powstań śląskich. Cz. 1 // W: Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku: pamięć historyczna a polityka / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w

Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 77). – Streszcz. ang., niem. – S. 75–105.

43. Vom Konfliktherd zur Modellregion: Selbst- und Fremdbilder entlang der Hohen Strasse in Schlesien / Felicitas Söhner. – Dresden 2013. Rec. // Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung. – Jg. 64, H. 4 (2015).

44–57. Wstęp / ..., Andrzej Michalczyk ; Polacy: zmagania z etosem ; Magnaci górośląscy ; Górniośląski orzeł ; Odra – rzeka graniczna? ; Wieża Piastowska w Opolu – logo z przeszłością ; Nędza górniośląska ; Jan III Sobieski w drodze pod Wiedź ; Wypędzenie ; Święta narodowe Cesarstwa Niemieckiego: urodziny cesarza i Sedantag ; Wycieczki zielonoświątkowe Polaków do Krakowa ; Dzień Konstytucji – święto narodowe Republiki Weimarskiej ; Górny Śląsk – Horní Slezsko – Oberschlesien: próba osadzenia terytorium w czasoprzestrzeni kulturowej ; Cienie obozów (Łambinowice, Świętochłowice) // W: Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku: praca zbiorowa / pod red. ..., Andrzeja Michalczyka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu . – Opole: PIN IŚ, 2015. – Bibliogr. – S. 9–11 ; S. 19–24: faks., portr. ; S. 49–52: fot. kolor., portr. ; S. 65–68: fot. kolor. ; S. 81–84: faks., fot. kolor., mapa ; S. 101–103: fot. kolor. ; S. 249–251: faks., portr. ; S. 265–269: faks., fot. kolor. ; S. 295–298: faks., fot. ; S. 324–328: fot. kolor., portr. ; S. 329–332: fot. kolor., portr. ; S. 345–348: fot., portr. ; S. 379–383: mapa, fot. kolor. ; S. 423–426: fot. kolor. – ISBN 978-83-7126-306-4.

58. Wysiedlenia i odniemczanie 1945 // Dziennik Zachodni dod.: Wokół Tragedii Górniośląskiej. – 30 października 2015, s. 8.

59. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu ; red. nac. ... – T. 76. – Opole : PIN IŚ, 2015. – 235 s.: portr., tab. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Tekst część. czeski. – Bibliogr. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

60. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu ; red. nac. ... – T. 77. – Opole : PIN IŚ, 2015. – 256 s.: mapy, tab., wykry. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Bibliogr. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

LIS MICHAŁ

61. Codziennosc ludności polskiej Śląska Opolskiego między wojnami // W: Historia testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, nuntia vetustatis: księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Włodzimierzowi Kaczorowskiemu / pod red. Ewy Kozerskiej, Marka Maciejewskiego, Piotra Steca ; Uniwersytet Opolski. – Opole: Wydaw. UO, 2015. – S. 525–544. – ISBN 978-83-7395-661-2.

62. Edmund Jan Osmańczyk – państwowiec: koszty postawy // W: Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka / pod red. ..., Anny Jedynek ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIŚ, 2015. – Bibliogr. – S. 117–139. – ISBN 978-83-7126-317-0.

63. Granice Unii Europejskiej: dyskusja panelowa: [moderacja] // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. Marka Mazurkiewicza, Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 221–240. – ISBN 978-83-7126-309-5.

64. Profesor doktor habilitowany Janusz Sawczuk (1944–2015) // W: Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku: pamięć historyczna a polityka / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 77). – S. 255–256.

65. Mniejszość niemiecka na Śląsku Opolskim 1989–2014: z bagażem przeszłości w realiach współczesności / Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: SIŚ: Wydaw. Instytut Śląski, 2015. – 186 s.: tab. ; 24 cm. – ISBN 978-83-7511-231-3.

66. Powstania śląskie i plebiscyt ze współczesnej perspektywy / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIŚ, 2015. – 144 s. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-316-3.

67. Słowo wstępne // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. Marka Mazurkiewicza, Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opo-

le: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 11–13. – ISBN 978-83-7126-309-5.

68. Sprawozdanie z działalności Zakładu Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych w 2014 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 27–33. – ISBN 978-83-7126-308-8.

69. Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka / pod red. ..., Anny Jedynak ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIŚ, 2015. – 158 s. ; 24 cm. – Streszcz. ang., niem. – Bibliogr. – Indeks. – ISBN 978-83-7126-317-0.

70. Wstęp / ..., Anna Jedynak // W: Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka / pod red. ..., Anny Jedynak ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIŚ, 2015. – Bibliogr. – S. 5–8. – ISBN 978-83-7126-317-0.

MAZURKIEWICZ MAREK

71. Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. ..., Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – 247, [1] s.: il., mapy ; 24 cm – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – Tyt., spis treści równol. pol., czes., niem. – Tekst cześc. czes., niem. – Streszcz. czes., niem., pol. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-309-5.

72. Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse // Przegląd Zachodni, nr 1 (2015), s. 251–253.

73. Deutsche im kommunistischen Polen im Blickfeld der Bundesregierung und deutscher Vertriebenenorganisationen // W: Die Haltung der kommunistischen Behörden gegenüber der deutschen Bevölkerung in Polen in den Jahren 1945 bis 1989 / Hrsg. Adam Dziurok, Piotr Madajczyk, Sebastian Rosenbaum ; Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. – Gliwice ; Opole: Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej ; Warszawa: Instytut Studiów Politycznych PAN, 2015. – S. 491–504. – ISBN 978-83-63995-30-0.

74. Granice Unii Europejskiej: dyskusja panelowa / oprac. ..., Magdalena Moj, Piotr Solga, Mateusz Maliński // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. ..., Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 221–240. – ISBN 978-83-7126-309-5.

75. Niemcy w publicystyce Edmunda Osmańczyka // W: Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka / pod red. ..., Anny Jedynek ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIŚ, 2015. – Bibliogr. – S. 80–98. – ISBN 978-83-7126-317-0.

76. Od redakcji / ..., Annemarie Franke, Tadeusz Siwek // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. ..., Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 14–18. – ISBN 978-83-7126-309-5.

77. Regionalne uwarunkowania polityki polskiej wobec mniejszości narodowych i etnicznych na przykładzie województwa opolskiego // W: Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku: pamięć historyczna a polityka / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 77). – Streszcz. ang., niem. – S. 53–74: mapy, tab. wykr.

78. Spór o pamięć: polityczne następstwa powojennych wysiedleń Niemców w pozimnowojennych relacjach polsko-niemieckich i czesko-niemieckich / Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Warszawa: Wydaw. Naukowe Scholar ; Opole: PIN IŚ, 2015. – 283 s. ; 24 cm. – Spis treści także czes., niem. – Bibliogr. – Streszcz. czes., niem. – Indeks. – 978-83-7383-808-6. – ISBN 978-83-7126-315-6.

79. Wielokulturowy Śląsk Opolski: perspektywa politologiczna. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // Pogranicze: Polish Borderlands Studies. – T. 3, nr 1 (2015), s. 83–101: mapa, tab., wykr.

MOJ MAGDALENA

80. Charakterystyka imion nadawanych dzieciom w Krasiejowie w latach 1831–1910. – Streszcz. ang. // Przegląd Zachodni. – 2015, nr 3, s. 153–167: tab.

81. Granice Unii Europejskiej: dyskusja panelowa / oprac. Marek Mazurkiewicz, ..., Piotr Solga, Mateusz Maliński // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. Marka Mazurkiewicza, Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 221–240. – ISBN 978-83-7126-309-5.

82–83. Indeks miejscowy ; Indeks osobowy // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. Marka Mazurkiewicza, Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 246–247 ; S. 243–245. – ISBN 978-83-7126-309-5.

84. Ludność z wyższym wykształceniem wśród mieszkańców województwa opolskiego w świetle NSP 2002 i 2011 // Studia Ekonomiczne: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. – [Nr] 223 (2015), s. 268–278.

85. Migracje zagraniczne i ich konsekwencje dla rodzin na przykładzie województwa opolskiego. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // Pogranicze: Polish Borderlands Studies. – T. 3, nr 2 (2015), s. 175–190: tab.

86. Sprzedaż publikacji w 2014 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 45–46. – ISBN 978-83-7126-308-8.

MUSZYŃSKA MARZENA

87. Formacje rzeczownikowe z sufiksальnym –dło w gwarach Śląska. – Streszcz. ang. – Bibliogr. // Rozprawy Komisji Językowej / Wrocławskie Towarzystwo Naukowe. – T. 41 (2015), s. 85–100.

88. Słownik gwar śląskich = A dictionary of Silesian dialects. T. 14, (K – Klacz) / red. nauk. Bogusław Wyderka ; zespół aut. Małgorzata Iżykowska, Anna Jedynak, Krzysztof Kleszcz, ..., Kamila Nowak, Bogusław Wyderka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – XXXI, [1], 288 s. : mapa ; 24 cm + 1 płyta CD ROM: Słownik gwar śląskich. T. 1–13. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-310-1.

PAŁYS PIOTR

89. Češi a Poláci na Těšínsku 1945–1949 / Jiří Friedl. – Praha ; Brno 2012. Rec. // *Studia Śląskie*. – T. 75 (2014), s. 229 – 232.

.....

90. Dolne Łużyce w relacjach Górnołużyczan z lat 1946–1949 // *Zeszyty Łużyckie* / Instytut Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Warszawskiego. – T. 49 (2015), s. 291–307.

91. Edmund Jan Osmańczyk wobec Serbołużyczan i Łużyc // W: *Śląsk Edmunda Jana Osmańczyka* / pod red. Michała Lisa, Anny Jedynak ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski. – Opole: PIN IŚ: SIS, 2015. – Bibliogr. – S. 99–112. – ISBN 978-83-7126-317-0.

92. Grupa „Michał” (1937–1939): podsumowanie dotychczasowego stanu badań // W: *Kapitał społeczno-polityczny Serbołużyczan* / red. Tomasz Jaworski, Hanna Kurowska, Agnieszka Lipińska-Bodnar ; Uniwersytet Zielonogórski. – Zielona Góra: UZ : Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa, 2015. – (*Zielonogórskie Studia Łużyckie* ; 8). – Bibliogr. – S. 74–87.

93. Josef Páta na stronach Lwowskeho časopisa Ruch Słowiański (1928–1939). – Faks., portr. // *Rozhled : Serbski Kulturny Časopis*. – Lět. 65, [ciš.] 11 (2015), s. 18–22.

94. Kontakty członków Związku Polaków w Niemczech z Serbołużyczanami // W: *Druga wojna światowa na Śląsku: antecedencje, przebieg, konsekwencje* / pod red. Stanisława Senfta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (*Studia Śląskie*, ISSN 0039-3355, t. 76). – Streszcz. ang., niem. – S. 55–66.

95. Kwestia kościelna w polsko-czeskim sporze o Ziemię Kłodzką z lat 1945–1947 // W: *Historyczne i współczesne problemy Ziemi Kłodzkiej: studia i materiały / Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe, Uniwersytet Wrocławski.* [T.] 1. – Kłodzko ; Praha ; Wrocław: Drukarnia i Agencja Wydawnicza „ARGI” : na zlec. SGPEG, 2015. – Streszcz. ang. – S. 175–182. – ISBN 978-83-64358-84-5.

96. Na krawędzi konfliktu zbrojnego: incydent raciborski z czerwca 1945 r. i jego bezpośrednie reperkusje // *Dzieje Najnowsze.* – 2015, nr 2, s. 93–107.

97. Nieznana relacja z uroczystości stulecia Macierzy Serbołużyckiej i położenia kamienia węgielnego pod nowy Serbski Dom 23 sierpnia 1947 r. // *Pro Lusatia: Opolskie Studia Łużyczoznawcze.* – T. 13 (2014) [dr. 2015], s. 82–91.

98. Serbołużycki ruch narodowy w latach 1918–1939 // W: *W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech: mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym / red. nauk. ..., Dietrich Scholze-Šořta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Serbski Instytut Budyšin.* – Opole: PIN IŚ ; Budyšin: SI, 2015. – S. 37–65. – ISBN 978-83-7126-320-0.

99. Sprawozdanie z posiedzeń Rady Naukowej w 2014 roku // W: *Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu.* – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 8–9. – ISBN 978-83-7126-308-8.

100. Sytuacja uchodźców i uciekinierów z powiatów raciborskiego, głubczyckiego i kłodzkiego po czechosłowackiej stronie granicy w latach 1945–1951 // *Przegląd Narodowościowy = Journal of Nationalities: studia poświęcone mniejszościom narodowym i etnicznym / Pracownia badań nad Mniejszościami Narodowymi i Etnicznymi w Instytucie Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego.* – Nr 4 (2015), s. 245–262.

101. 16. serbske dny // *Rozhlad : Serbski Kulturny Časopis.* – Lět. 65, [ciš.] 2 (2015), s. 36–37.

102. W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech: mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym / red. nauk. ..., Dietrich Scholze-Šolta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Serbski Institut Budyšin. – Opole: PIN IŚ ; Budyšin: SI, 2015. – 170 s. ; 24 cm. – Streszcz. ang. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-320-0.

103. Wstęp // W: W 90. rocznicę założenia Dzielnicy I Związku Polaków w Niemczech: mniejszości narodowe w Niemczech w okresie międzywojennym / red. nauk. ..., Dietrich Scholze-Šolta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Serbski Institut Budyšin. – Opole: PIN IŚ ; Budyšin: SI, 2015. – S. 7–11. – ISBN 978-83-7126-320-0.

104. 100 lět Domowina (1912–2012): konferenca Serbskeho instituta w kooperaciji z Maćicu Serbskej a Domowinu 28.9–29.9.2012 / wudałoj Edmund Pjeh, Ines Kellerowa. – Bautzen, 2014. Rec. // Pro Lusatia. Opolskie Studia Łużycoznawcze. – T. 13 (2014) [dr. 2015], s. 97–101.

105. Pro Lusatia. Opolskie Studia Łużycoznawcze / Stowarzyszenie Polsko-Serbołużyckie Pro Lusatia, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego ; red. nacz. ... – T. 13. – Opole : SPS PL : IH UO, 2014 [dr. 2015]. – 108 s. ; 21 cm. – Tekst częśc. czes., serbski. – Streszcz. ang. – Bibliogr. – ISSN 1643-1931.

RAUZIŃSKI ROBERT

106. Czynniki demograficzne w rozwoju społecznym w Polsce po 1989 r. / Marta Rostropowicz-Miśko, ... // W: 25 lat doświadczeń ustrojowo-prawnych III Rzeczypospolitej / red. nauk. Hanna Duszka-Jakimko, Ewa Kozerska. – Stan prawny na 1 października 2015 r. – Warszawa: Wolters Kluwer, 2015. – (Monografie / Wolters Kluwer Polska). – S.190–211. – ISBN 978-83-264-9425-3.

(opis do uzupełnienia strony)

107. Uwarunkowania demograficzne strategii rozwoju regionalnego Śląska Opolskiego na lata 2016–2020–2050 // W: Ekonomiczno-społeczne uwarunkowania rozwoju gospodarczego: zarządzanie informacją i nowymi technologiami / red. Marian Duczmal, Tadeusz Pokusa ; Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu. – Opole: Wydawnictwa Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji : Wydaw. Instytut Śląski, 2015. – S. 13–31: tab., wykry. – ISBN 978-83-62683-84-0. – ISBN 978-83-7511-237-5.

SOCHACKA STANISŁAWA

108. Imiona zakonne i ich funkcje // W: Funkcje nazw własnych w kulturze i komunikacji / red. Irena Sarnowska, Mieczysław Balowski, Magdalena Graf ; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej. – Poznań: , 2015. – S. 581–590. – ISBN 978-83-943050-3-1.

109. Die Namen der Wassermühlen in Schlesien // W: Wassermühlen und Wassernutzung im mittelalterlichen Ostmitteleuropa / hrsg. von Martina Maříková, Christian Zschieschang. – Stuttgart: Franz Steiner Verl., 2015. – (Forschungen zur Geschichte und Kultur des östlichen Mitteleuropa, Bd. 50). – S. 163–172. – ISBN 978-3-515-10999-4.

110. Nazwy miejscowości Ziemi Kłodzkiej / Agnieszka Latocha ; przy współpracy Tadeusza Biedy, Ryszarda Gładkiewicza, Joanny Jaremczyk, Jarosława Malickiego, ... // W: Słownik nazw miejscowości Ziemi Kłodzkiej / red. nauk. Ryszard Gładkiewicz, Agnieszka Latocha, Eva Semotanová. – Wrocław: Agencja Wydawnicza „ARGI” : na zlec. Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, 2015. – S. 103–179. – ISBN 978-83-64358-87-6.

111. Polsko-niemieckie stosunki nazewnicze na Śląsku w pierwszej połowie XX wieku // W: Druga wojna światowa na Śląsku: antecedencje, przebieg, konsekwencje / pod red. Stanisława Senfta ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 76). – Bibliogr. – Streszcz. ang., niem. – S. 79–90.

112. Słownik nazw miejscowych Śląska polsko-niemiecki i niemiecko-polski = Wörterbuch der Ortsnamen in Schlesien polnisch-deutsch und deutsch-polnisch / Monika Choroś, Łucja Jarczak, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – 469 s. ; 24 cm. – Tekst równol. pol., niem. – ISBN 978-83-7126-319-4.

113. Wstęp // W: Słownik nazw miejscowych Śląska polsko-niemiecki i niemiecko-polski = Wörterbuch der Ortsnamen in Schlesien polnisch-deutsch und deutsch-polnisch / Monika Choroś, Łucja Jarczak, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 5–12. – ISBN 978-83-7126-319-4.

SOLGA BRYGIDA

114. The identification of transborder potentials to social and economic development on the Polish-Czech borderland / Krystian Heffner, ... // W: Geographical-political aspects of the transborder conservation of natural and cultural heritage: practice in the field of the transborder heritage conservation / ed. by Krystian Heffner ; University of Łódź. Department of Political Geography and Regional Studies, Governmental Research Institute – Silesian Institute in Opole, Silesian Institute Society. – Łódź ; Opole: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski, 2015. – (Region and Regionalism, No. 12, vol. 2). – Bibliogr. – S. 11–24: mapy, tab. – ISBN 978-83-7126-312-5.

115. Migracje zagraniczne i ich znaczenie w kontekście prognozowanych przemian demograficznych w Polsce i w województwie opolskim // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. Marka Mazurkiewicza, Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – Streszcz. czes., niem. – S. 141–153: tab., wyk. – ISBN 978-83-7126-309-5.

116. Sprawozdanie z działalności Zakładu Badań Regionalnych i Lokalnych w 2014 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku : sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 34–38. – ISBN 978-83-7126-308-8.

SOLGA PIOTR

117. Granice Unii Europejskiej: dyskusja panelowa / oprac. Marek Mazurkiewicz, Magdalena Moj, ..., Mateusz Maliński // W: Colloquium Opole 2014: 10 lat razem w Unii Europejskiej: zagrożenia i szanse / pod red. Marka Mazurkiewicza, Annemarie Franke, Tadeusza Siwka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Colloquium Opole: Polacy – Niemcy – Czesi: sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 221–240. – ISBN 978-83-7126-309-5.

118–119. Indeks nazw geograficznych ; Indeks osób // W: Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku: praca zbiorowa / pod red. Bernarda Linka, Andrzeja Michalczyka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut

Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 473–480 ; S. 463–472. – ISBN 978-83-7126-306-4.

120. Pomnik Bojownikom o Polskość Śląska Opolskiego ; Urodziny Hitlera // W: Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX–XX wieku: praca zbiorowa / pod red. Bernarda Linka, Andrzeja Michalczyka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – Bibliogr. – S. 436–439: faks., fot. kolor. ; S. 349–353: faks., fot. – ISBN 978-83-7126-306-4.

121. Promocja i obsługa multimedialna w 2014 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 47–48. – ISBN 978-83-7126-308-8.

SZCZYGIELSKI KAZIMIERZ

122. Opinia w sprawie metodologii badań spisowych w aspekcie etnicznym // W: Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce w świetle Narodowego Spisu Powszechnego Ludności z 2011 roku / pod red. nauk. Sławomira Łodzińskiego, Katarzyny Warmińskiej, Grzegorza Gudaszewskiego. – Warszawa: Wydaw. Naukowe Scholar, 2015. – Bibliogr. – S. 160–186. – ISBN 978-83-7383-735-5.

WIDERA KATARZYNA

123. Skład Rady Naukowej i zatrudnienie w 2014 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 5–7: tab. – ISBN 978-83-7126-308-8.

WIECZOREK ROBERT

124. Działalność wydawnicza w roku 2014 roku // W: Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2014 roku: sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2015 / [red. Bernard Linek] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – S. 43–44. – ISBN 978-83-7126-308-8.

125. Problemy społeczne na Śląsku w świetle regionalnych strategii rozwoju // W: Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku: pamięć historyczna a polityka / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – (Studia Śląskie, ISSN 0039-3355, t. 77). – Streszcz. ang., niem. – S. 219–232: tab.

WYDERKA BOGUSŁAW

126. Druga wojna światowa na Śląsku: antecedencje, przebieg, konsekwencje / pod red. Stanisława Senfta, [red. tematyczni Piotr Madajczyk, Stanisław Senft, ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2015. – 235 s.: portr., tab. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Tekst częśc. czeski. – Bibliogr. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

127. Problematyka etniczna i regionalna w polityce polskiej po 1989 roku: pamięć historyczna a polityka / [red. tematyczni Piotr Madajczyk, Stanisław Senft, ...] ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ, 2015. – 256 s.: mapy, tab., wykr. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Bibliogr. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

128–129. Słownik gwar śląskich = A dictionary of Silesian dialects. T. 14, (K – Klacz) / red. nauk. ... ; zespół aut. Małgorzata Iżykowska, Anna Jedynak, Krzysztof Kleszcz, Marzena Muszyńska, Kamila Nowak, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole: PIN IŚ, 2015. – XXXI, [1], 288 s.: mapa ; 24 cm + 1 płyta CD ROM: Słownik gwar śląskich. T. 1–13. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-310-1.

Ewa Golec

